

CURRICULUM A SZAKMAI KOMPETENCIÁK A KISGYERMEKKORI GONDOZÁSHOZ ÉS OKTATÁS

**Branislav Pupala, Dana Masaryková,
Jana Fusková, Kissné Zsámboki Réka (szerk.)**

CURRICULUM A SZAKMAI KOMPETENCIÁK A KISGYERMEKKORI GONDOZÁSHOZ ÉS OKTATÁS

**Branislav Pupala, Dana Masaryková,
Jana Fusková, Kissné Zsámboki Réka** (szerk.)

Project 2020-1-SK01-KA201-078304

A koragyermekori nevelés és gondozás szakmai
kapacitásfejlesztési programja

RAABE

Szerkesztők:

Branislav Pupala
Dana
Masaryková Jana
Fusková
Kissné Zsámboki Réka

Szerzők:

Emil Buzov
Jana
Fusková
Arianna Kitzinger
Gergana Krasteva
Dana
Masaryková
Branislav Pupala
Darija Skubic
László Varga
László
Marcela Batistič Zorec
Réka Kissné Zsámboki
Réka

Grafikus:

Lucia Horineková

Kiadta:

Dr. Josef Raabe Slovensko, s.r.o. a trnavai egyetem kérésére

Kiadás: első**Kiadás éve:** 2023**Project 2020-1-SK01-KA201-078304****Szakmai kapacitásfejlesztési program a kisgyermekkorai nevelés és gondozás számára**

A kiadvány az Erasmus+ projekt keretében jelent meg " Program for Professional Capacity Development for Early Childhood Education and Care" címmel, 2020-1-SK01-KA201-078304 számon, a 2020. december 20. - 2023. december ^{19. közötti} időszakban.

Jogi nyilatkozat: Az Európai Bizottság, mint e kiadvány támogatója, nem vállal felelősséget a szerzők véleményének tartalmáért, és az Európai Bizottság nem felel a kiadványban szereplő információk bármilyen további felhasználásáért.

TARTALOM

BEVEZETÉS	4
KÖRNYEZET ÉS FIZIKAI TÉR	7
TANTERV ÉS PEDAGÓGIA	15
KISGYERMEKNEVELŐK ÉS GONDOZÓK	23
PARTNERSÉGEK A CSALÁDOKKAL ÉS KÖZÖSSÉGEKKEL	33
SPECIÁLIS IGÉNYŰ KISGYERMEKEK	43

BEVEZETÉS

Az elmúlt évtizedekben a korai gondozás és az óvodai nevelés világszerte nagy figyelmet kapott, és ez a terület jelentős fejlődésen megy keresztül. A korai és óvodáskorú gyermekek ellátásának mértékét és minőségét illetően még mindig nagy különbségek vannak az egyes országok között, és nem minden gyermek részesül azonos minőségű ellátásban és nevelésben. A fejlődési törekvések azonban nyilvánvalóak, helyi és regionális szinten, de kétségtelenül a globális nemzetközi kezdeményezések és politikák révén is.

A korai gondozás és az óvodai nevelés fejlődése és minősége összefügg az azt nyújtó személyek szakmaiságával, és a szakmaiságuk mértéke is feltétele és mutatója a szolgáltatás nyújtásának szintjének. A korai gondozás és az óvodai nevelés területén intenzíven halmozódnak fel az új ismeretek, amelyekre a szakma jelenleg épül, és amelyek a területen dolgozók szakmai profiljának és kompetenciáinak részévé válnak a pedagógus vagy más támogató szakmákban. A korai gondozásban és óvodai nevelésben dolgozó tanárokat, nevelőket és szolgáltatókat alapképzési programokon keresztül készítik fel a szakmájukra, amelyek a szakma kezdetét jelentik, de ahol a szakmai fejlődésük nem ér véget, hanem csak elkezdődik. Ezt követően a gyakorlati tevékenységekben és különböző szakmai továbbképzési programok kíséretében és támogatásával építik szakmai kompetenciáikat, amelyek az igényeknek megfelelően fenntartják, ösztönzik és fejlesztik szakmai kompetenciáikat, valamint az adott területen keletkező és átadott új ismereteket. Bár a korai gondozás és az óvodai nevelés területén különböző formális végzettségű vagy eltérő szakmai profilú dolgozók dolgoznak, kétségtelenül vannak olyan tudásmagok, amelyek mindenkire vonatkoznak, aki a területen dolgozik, és aki szakmailag azonosul vele.

Ez az anyag az Erasmus+ nemzetközi együttműködési projekt egyik alapvető eredménye, a *Program for Professional Capacity Development for Early Childhood Education and Care (Program a korai gyermekkori nevelés és gondozás szakmai kapacitásfejlesztésére)* című projekt, amelyen négy európai ország egyetemének korai gondozással és óvodai neveléssel foglalkozó szakértői dolgoztak együtt: Trnava Egyetem (Szlovákia), Soproni Egyetem (Magyarország), Veliko Tarnovói Egyetem (Bulgária) és Ljubljana Egyetem (Szlovénia), valamint ezen országok együttműködő óvodái. Ez egy olyan kimenet, amely a korai gondozási és óvodai nevelési szolgáltatásokban dolgozó szakemberek szakmai fejlődésének kerettantervét igyekszik biztosítani, és amely a terület aktuális alapismereteinek egy válogatását jelenti, és amelyen keresztül az adott területen különböző pozíciókban dolgozó szakemberek szükséges szakmai kompetenciái épülnek.

A dokumentum címe *Tanterv a kisgyermekkorai gondozás és nevelés szakmai kompetenciáinak fejlesztéséhez*, és a bölcsődék és óvodák intézményi környezetében a kis- és óvodáskorú gyermekekkel végzett munka során a szakmai kompetenciák fejlesztését célzó tantervek. Az anyag modulrendszeren alapul, ami azt jelenti, hogy tartalma különálló tematikus modulokra tagolódik, amelyek a következők:

1. Környezet és fizikai tér
2. Tanterv és pedagógia
3. Kisgyermeknevelők és gondozók
4. Családokkal és közösségekkel való partnerségek
5. Speciális igényű kisgyermek

A modulok kiválasztása nem volt véletlenszerű. Kifejezetten megfelel a széles körben ismert ACEI GGA - *Global Guidelines Assessment for Quality Improvements in Early Childhood Education (Globális iránymutatások a kisgyermekkorai nevelés és gondozás minőségének javítására* - Childhood Education International (ceinternational1892.org) értékelési eszköz egységeinek, amely összekapcsolja a korai nevelés minőségmutatóinak megállapított tartományait az ebben a szolgáltatásban dolgozó szakemberek szakmai kompetenciáival. Ugyanakkor validálja a szakmai képzés tartalma és a kisgyermekekkel végzett minőségi és eredményes munkát meghatározó kulcstényezők közötti összefüggéseket.

A program minden egyes modulja úgy van feldolgozva, hogy tartalmazza a modul témájának alapvető jellemzőit, meghatározza azokat a tanulási eredményeket (ismereteket és készségeket), amelyek az adott modul oktatásának elvégzésével elérhetők, valamint a modul saját tartalmát/szövegét. Tematikus egységekre van felosztva, amelyeket részletesen jellemez és meghatároz. Minden modul a releváns, angol nyelven online elérhető szöveges források kiválasztásával zárul, így minden modul egy nemzetközileg használt nyelven érhető el, és nem korlátozódik a helyi forrásokra. Természetesen más nyelvű forrásokkal is kiegészíthetik a modulok vagy a teljes program felhasználói. A források szolgálhatnak közvetlen tananyagként, de alapul szolgálhatnak egyszerűsített tananyagok elkészítéséhez is. Mindez attól függ, hogy milyen célokra és milyen célcsoportok számára fogják használni a tantervet vagy annak egyes moduljait.

A program célja, hogy rugalmas és adaptálható legyen. Használható egészében, vagy bármelyik feldolgozott modul külön-külön vagy egymással kombinálva is. Ez a felhasználók vagy az oktatási szolgáltatók oktatási igényeitől és érdeklődésétől függ. A tanterv alapul vagy inspirációként szolgálhat a szakmai alapképzés programjainak kidolgozásához, vagy a korai gondozás és az óvodai nevelés területén dolgozók szakmai fejlesztési programjainak létrehozásához. A tanulási célokat tekintve a program maximálisan meghatározott, de lehetőség van e célok csökkentésére, vagy azok oktatási

BEVEZETÉS

gramm vagy annak egy része kerül felhasználásra. Ez úgy alakítható ki, hogy az alapján hosszú és rövid távú szakmai továbbképzéseket lehessen tartani.

A program egy nemzetközi csapat munkája, régióközi jellegű, és a terület jelenlegi globális ismeretein alapuló európai tapasztalatokat és valóságot tükrözi. Nem kötődik konkrét nemzeti korai gondozási és óvodai nevelési politikákhoz. Ebből a szempontból tehát univerzális és nyitott abban az értelemben is, hogy kiegészíti a helyhez kötött tudást és igényeket.

Mint már említettük, az anyag a szlovákiai, magyarországi, bolgár és szlovéniai óvodapedagógusok és gyakorlati szakemberek közös munkájának eredménye, a szerzők mellett Branislav Pupala szerkesztői munkája, Dana Masaryková, Jana Fusková (Szlovákia) és Kissné Zsámboki Réka (Magyarország) mellett a dokumentum társszerzői Arianna Kitzinger, Varga László (Magyarország), Emil Buzov, Gergana Krasteva (Bulgária), Darija Skubic és Marcela Batistič-Zorec (Slovenia).

Szerkesztők

MODUL RÉSZLETEK	
Modul címe	KÖRNYEZET ÉS FIZIKAI TÉR
A modul leírása	<p>A szocializáció és a nevelés nem csupán intellektuális és interaktív tevékenység, amely a tantervi feltételezéseken alapuló interperszonális kommunikációban zajlik, hanem a fizikai térben, a környezetben és az időben is, amelyek közvetlen és közvetett hatással vannak a szocializációra és a nevelésre. A tér, az anyagi és fizikai környezet, valamint a korai nevelés időbeli szekvenciája sajátos szocializációs hatással van a gyermekek fejlődésére, amely olyan erős, hogy néha "rejtett" vagy "harmadik" pedagógusnak nevezik.</p> <p>Fizikai környezet alatt itt a tágabb környezet és a gyermekek lakóhelye mellett elsősorban a környezet építészeti elrendezését (óvodaépületek, belső térszervezés, tantermek, folyosók, WC-sarok, étkező, átmeneti helyiségek), külső tereket (játszóterek, iskolakertek, kapcsolatok a környező környezettel), valamint a tantermek és egyéb terek tárgyi felszereltségét értjük, amelyek saját tanulási környezetet teremtenek.</p> <p>Ez a modul a fizikai környezetnek a gyermekek szocializációjára gyakorolt hatásával kapcsolatos témákat közvetíti a korai nevelésben. Ami valójában feltárul, az a nevelés térbeli feltételeinek megszervezéséből eredő "rejtett tanterv", annak a fizikai szocializációra, a kognitív és érzelmi fejlődésre gyakorolt hatásával, a gyermekek biztonságával összefüggésben, elégedettségük, jólétük és egészségük biztosításával. A modul eszközöket is nyújt a fizikai és tárgyi környezet megfigyeléséhez, értékeléséhez és kialakításához a korai gondozás és óvodai nevelés szakképzett szolgáltatójának igényei szerint.</p> <p>A modul főként az óvodai nevelésben a "térbeli tanulmányok" kutatási áramlata által kínált ismeretekre támaszkodik. Célja, hogy naprakész ismereteket nyújtson a területen, és erősítse a dolgozók azon képességét, hogy részt vegyenek a minőségi fizikai környezet kialakításában, annak megfelelő megszervezésében, hogy az ösztönző és fejlesztő hatással legyen a gyermekekre.</p>

MODUL TANULÁSI EREDMÉNYEK (ismeretek és készségek)	
A modul sikeres elvégzése után a hallgató képes lesz:	
L01	Értse a fizikai környezet és a tér hatását a gyermekek szocializációjára, fejlődésére és nevelésére, értse a teret mint "rejtett" tanárt.
L02	Az osztályterem és a környező területek fizikai környezetének megtervezése és kialakítása, amely biztonságos, ösztönző és biztosítja a gyermekek egészséges és boldog tartózkodását.
L03	A terek építészeti megoldásának megértése és használata a következők szerint szocializációs tényező, annak ösztönző és gátló tényezőivel.
L04	Szervezze meg a beltéri és kültéri térbeli feltételeket úgy, hogy azok lehetővé tegyék a gyermekek közötti, valamint a pedagógus és a gyermekek közötti hatékony kommunikációt és interakciót, hogy kiegyensúlyozott lehetőségeket biztosítson a spontán és szervezett tevékenységekre, a gyermek önállóságára, intimitására és szociális aktivitására.
L05	Harmonizálja a környezet térbeli szervezését a környezet ösztönzésével és szervezésével összhangban. a gyermekek mozgása, fizikai szocializációja, esztétikai, kognitív és érzelmi fejlődése.
L06	Értékelje és biztosítson olyan anyagokat, amelyek biztonságosak, ösztönzőek, aktív játéktevékenységeket tesznek lehetővé, gondolkodásra és pozitív érzelmekre ösztönöznek, és megfelelnek a gyermekek változó képességeinek.
L07	Biztosítani kell a szocializációt, a fejlesztés és a nevelés higiéniai feltételeit, amelyek megfelelnek a gyermekek szükségleteinek, a vonatkozó higiéniai előírásoknak, és képesnek kell lenniük ezek értékelésére a gyermekek elégedettsége, biztonsága és egészsége szempontjából.
L08	Ösztönözze a gyermekek részvételét a környezet szervezésében és rendezésében.
L09	A tér és a fizikai környezet tulajdonságainak megfigyelése egy harmadik személy (kutató) pozíciójából.
L010	Használja a rendelkezésre álló skálákat és eszközöket a fizikai környezet minőségének értékeléséhez.

INDIKATÍV TARTALOM (A TÁRGYALANDÓ TÉMÁK LISTÁJA)

Részletes tanterv és tartalmi megjegyzések

- **Tér és hely a korai oktatásban**

Az egyéni, társadalmi és fizikai tér mint a környezet anyagságának három tényezője. A hely és a tér a szocializációs folyamatban, a gyermekek identitásának kialakulásában, autonómiájukban és a világhoz való viszonyukban. A fizikai tér és a hely közötti kapcsolat, amelyet a felnőttek és a gyermekek közösen hoznak létre, és amely lehetővé teszi a gyermekek számára az értelmes cselekvést. Tér a gyermekek számára és a gyermekek tere. A probléma aktuális tematizálása a kutatásban és a korai nevelés elméletében. A korai nevelési környezet humánföldrajza.

- **Az épület építészete, belső térszervezése és ezek szocializációs hatásai**

Az óvodai nevelés intézményesítése és a megvalósításhoz szükséges környezet kialakítása. A kollektív korai gondozás és az óvodai nevelés feltételei. A korai gondozás és az óvodai nevelés épületei. Az iskolaépületek, különösen a korai gondozás és nevelés épületeinek térbeli elemzése. Az épületek elhelyezkedése. Az épület alaprajza. A helyiségek építészete és elrendezése. A helyiségek közötti kapcsolatok. A terek és a gyermekek korszerkezete. Tantermek, hálósobák, játszósobák, folyosók, öltözők, átmeneti helyiségek. Higiéniai helyiségek. Interaktív helyiségek, a nyilvánosság (szülők) számára kialakított zónák. Konyha és étkező. "Tiltott" zónák. Helyiségek a személyzet számára. "Fiú" és "lány" zónák. A gyermekek térbeli mozgása. Az osztályok helye és órarendje. Nyilvános és magánterek és ezek kölcsönhatásai. Étkezési rituálék és azok térbeli összefüggései.

- **Az osztályterem térbeli elrendezése és annak hatása a gyermekek kommunikációjára és szociális viselkedésére**

Térbeli szabadság és korlátok az osztályteremben. Osztályméret és gyermekcsoportméret. A környezet térbeli struktúrája. A térbeli zónák elemzése az osztályteremben. Tanterv és az osztálytermi tér. Osztály a napi rend és az időbeosztás szempontjából. A környezet ösztönző ereje. A bútorok elrendezése az osztályteremben. A gyermekek felszerelése és bútorzata. Tanulási zónák, pihenő zónák, közös tevékenységi zónák, privát és nyilvános zónák. Látható és láthatatlan zónák. Környezeti biztonság. Mozgási zónák, interakciós zónák, elszigetelt zónák. A tanár és a gyermekek helye az osztályteremben. A különböző zónák kölcsönhatása. Zajzóna és csendzóna. Az osztálytermi környezet rugalmassága és rögzítettsége.

Hangok a környezetben. Tárgyak és gyermekek: a tárgyak állandósága, mozgása. A gyermekek térben való tájékozódása. Személyek térben és időben. Az érzékek és a motoros képességek koordinációja a térbeli és időbeli tájékozódásban. Segítség a térbeli tájékozódásban. A távolság érzékelése. Tér és térbeli tájékozódás a korai nevelési tantervhez kapcsolódóan.

- **Külső környezet és annak szervezése**

Az óvoda külső funkciói. Kültéri tevékenységek a korai oktatásban. A kültér mint hely és mint tér. Gyermekkertek és játszóterek. A kültér mint természetes környezet, mint a játék, a mozgás, a felfedezés tere. A kültér és a korai nevelés tanterve. A külső környezet ösztönző lehetőségei. A külső környezet területei. A külső és az időjárás, a külső környezet környezeti szempontjai. A külső környezet biztonsága. Játszóterek és kertek akciózónái. A belső és a külső környezet határai, átmenetek a belső és a külső környezet között. Gyermekek, gyermekcsoportok és felnőttek közötti kapcsolatok a külső környezetben. A tevékenységek dinamikája a külső környezetben.

- **A tanulási környezet tárgyi felszerelése**

A tanulási környezet anyagi felszerelésének gazdaságossága. Bútorzat, annak elrendezése, alkalmazkodása a gyermekekhez. A bútorok kiválasztásának szempontjai. Műanyagok, természetes és fém anyagok. Játékok és kapcsolatuk a tantervvel. A játékok és a játékanyagok kiválasztásának kritériumai. A játékok elérhetőségének megszervezése. A műveltséget támogató anyagok. Könyvek, gyermekújságok, irodalmi források. Nyomtatott könyvek és folyóiratok elérhetősége. Művészeti és modellezési anyagok. Anyagok, hangok és zene. Íróanyagok. Munkaeszközök. Mozgáshoz és sportjátékokhoz szükséges eszközök. Padlóanyagok. Tantermek és pihenőhelyek tárgyi felszerelése. Mosdók és higiéniai berendezések. Anyagbiztonság, felhasznált anyagtipusok. Fa, műanyag, fém, homok, víz. Növények és állatok az osztályteremben és a létesítmény környezetében. Interaktív anyagok, számítógépes és információs technológiák.

- **Fizikai környezet az évszakok és az éghajlati viszonyok változásában**

A térbeli viselkedés szezonális feltételei. Az intézmény szervezeti rendszere az éves évszakok, az időjárási és éghajlati viszonyok tekintetében. Beltéri és kültéri tevékenységek a különböző évszakokban és éghajlati viszonyok között. Korai nevelés és a környezet fizikai földrajza (a különböző földrajzi elhelyezkedésű területek összehasonlító megközelítése). Az intézmény és az osztályterem vizualizációja különböző évszakokban. Az év rövid és hosszú napjai, a gyermekek bioritmusa. Az évszakok egészségügyi vonatkozásai. Tanterv és évszakovos ciklusok.

- **A környezet esztétikája a gyermekek és a felnőttek szemszögéből**

A terek vizualitása. Vizuális referenciák gyermekek és felnőttek számára. Falak és bulletin táblák az óvoda helyiségeiben. A dekoráció mint egyfajta gyermek- és pedagógusművészet. A falak színe és vizuális foglalatossága. A hatalom elosztása a terek esztétikai kezelésében. A gyermekek kreativitása és részvétele a környezet esztétikai kialakításában. A környezeti tisztaság fogalma. A tisztálkodás rituáléi az óvodai környezetben. A tisztaság és a rendetlenség határai a gyermekek és az óvodai személyzet szemében. A gyermekek esztétikája és a gyermekek esztétikája a tanterem és óvodai intézmények környezetében. Kiállítások a közönség és a gyermekek számára. A múzeumi esztétika vs. a környezet élő esztétikája. Az esztétika és a művészet hagyománya az óvodai ellátás különböző modelljeiben.

- **Tér és mozgás**

Az óvodai környezet a mozgásdinamika szempontjából. A mozgás, a mozgásos és a csendes üzemmód terei. A helyiségek stimuláló és nyugtató funkciója. A test fegyelmzése a téren keresztül. A gyermekek fizikai tevékenységei a korai nevelésben. Külső és belső terek mozgó üzemmódban. A gyermekek célzott és spontán mozgása az óvodában. A gyermekek cselekvési sugara a különböző korosztályokban. A mozgáskészség ösztönzése a térben. A helyiségek berendezése és a gyermekek mozgása. A tér a gyermekek célzott és mozgásos nevelése szempontjából.

- **Higiénia a gyermekek szocializációjában**

A higiéniai előírások hagyományai a korai gondozásban és az óvodai nevelésben. Az egészségügyi és a nevelési szempontok közötti határok. Az óvodai környezet medikalizálása. Higiéniai zónák az óvodai létesítményekben. Higiéniai szabályok, higiéniai rituálék. A higiéniai műveletek megszervezése. A higiéniai autonómia fejlődése a kisgyermekkorban. A higiéniai létesítmények (WC, mosdók) környezete, vizualitása és elrendezése az óvodákban. A testápolás formái. A személyzet ruházata és a gyermekek öltözködése. Az öltözködés mintái és rituáléi. Alváshigiénia és az alvás és pihenés környezete. Étkezési és ivási rend. Élelmiszerek a korai nevelésben: étkezés, étkezés és étkezési rituálék. Az ételkészítés és -elosztás. Higiéniai korlátozások és ajánlások, tilalmak és utasítások. Étlap és az "egészséges táplálkozás" fogalma. A gyermekek étkezési magatartása. Betegség és egészség között az óvodai nevelésben. Szakmák a korai nevelésben: az egészségügy és a tanítás között.

Az időbeli sorrend a gyermekek életkorától függ. A gyermekek időbeli sorrendjei és az óvodai dolgozók időbeli sorrendjei. Aktív idő és passzív idő. Az osztály időszervezése és az intézmény időszervezése. Az időszekvenciák ritualizálása és a köztük lévő átmenetek. Szocializáció és fegyelmezés az időben.

- **A fizikai és tanulási környezet értékelésének eszközei**

A környezet értékelése a következő kritériumok alapján: átláthatóság, szerkezet, rugalmasság és érzékenység, az anyagok hozzáférhetősége, funkcionális sokféleség és a gyermekek megjelenítése a környezetben. Az ACEI globális iránymutatások használata a kisgyermekkorai nevelés értékeléséhez. Korai gyermekkorai környezet értékelési skála (ECERS 3). A környezet etnográfiai megfigyelése.

Források

- ABBAS, M. Y., OTHMAN, M. 2010. Az óvodáskorú gyermekek szociális viselkedése a fizikai térmeghatározással összefüggésben. *Procedia - Social and Behavioural Sciences*, 5, 935-941. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.213>. Az óvodáskorú gyermekek szociális viselkedése a fizikai térmeghatározással összefüggésben - Science Direct
- BERTI, S., CIGALA, A., SHARMAHD, N. 2019. Kisgyermekkori nevelés és gondozás Fizikai környezet és gyermekfejlődés: State of the art and Reflections on Future Orientations and Methodologies. *Educational Psychology Review*, 31, 991-1021 <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09486-0> <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09486-0>
- BERTI, S. CIGALA, A., GRAZIA, V. 2022. Hogyan reprezentálják a gyerekek az ECEC tereket? An investigation by means of drawings and interviews, *Journal of Environmental Psychology*, Volume 83, 101854, <https://doi.org/10.1016/j.jen- vp.2022.101854>.
- BRILLANTE, P., MANKIW, S. 2015. A sense of place: Human geography in the early childhood classroom. *YC: Young Children* 70 (3): 16-23. A Sense of Place: Human Geography in the Early Childhood Classroom | NAEYC
- CLARK, A. 2010. A gyermekterek átalakítása: A gyermekek és felnőttek részvétele a tanulási környezetek tervezésében. London: Routledge.
- DUHN, I. 2012. Helyek a pedagógiáért, pedagógiák a helyekért. *Contemporary Issues in Early Childhood* 13 (2), 99-107. Places for Pedagogies, Pedagogies for Places (sagepub.com)
- FRANK, C. 1999. *Néprajzi szemek: A teacher's guide to classroom observation*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- FREDRIKSEN, B. C. 2012. Anyagok és terek biztosítása a felfedezettő játékban a jelentéstartalmak megtárgyalásához: *Education Inquiry*, 3(3), 335-352, DOI: 10.3402/edui.v3i3.22039.
- HARMS, T., CLIFFORD, R. M., CRYER, D. 2014. Early childhood environment rating scale (ECERS 3). New York: Teachers College Press.
- HARRISON, L., J. SUMSION (szerk.) 2014. A csecsemő- és kisgyermekkori nevelés és gondozás megélt terei. Az elmélet, a kutatás és a gyakorlat sokszínű perspektíváinak feltárása. New York: Springer.
- JOBB, C. 2019. Hatalom, tér és hely a kisgyermekkori nevelésben. *Canadian Journal of Sociology*. 44(3), 211-232. A hatalom, a tér és a hely a kisgyermekkori nevelésben (ualberta.ca) megtekintése.

- Pedagógiai folyóirat. Volume 9. 2018: Issue 1 (June 2018) Special Issue
Title: Spaces of Early Childhood: Spatial Approaches in Research on Early
Childhood Education and Care, <https://sciendo.com/issue/JPED/9/1>.

- KIM, J., KIM, K. 2020. Az előképzős tanárok terepgyakorlatainak (újragondolása) térbeli szemüvegen keresztül. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 41(2), 148. - 161, DOI: 10.1080/10901027.2019.1607633.
- KNAUF, H. 2019. A kisgyermekkorú nevelési központok fizikai környezete: A gyermekek részvételét támogató elősegítő és gátló tényezők. *International Journal of Early Childhood*. 51, 355-372
<https://doi.org/10.1007/s13158-019-00254-3>
- LØKKEN, G., MOSER, T. 2012. Tér és materialitás a kisgyermekkorú pedagógiában - bevezető jegyzetek. *Education Inquiry*, 3(3), 303-315. Tér és materialitás a kisgyermekkorú pedagógiában - bevezető jegyzetek (tandfonline.com)
- NORDTØMME, S. 2012. Place, space and materiality for pedagogy in a kindergarten, *Education Inquiry*, 3(3), 317-333, DOI: 10.3402/edui.v3i3.22037.
- RASMUSSEN, K. 2003. Helyek a gyermekek számára, gyermekek helyei. *Childhood*, 11, 155-173. Helyek a gyermekek számára - Gyermekek helyei - Kim Rasmussen, 2004 (sagepub.com)
- RUTANEN, N. 2017. A mindennapi átmenetek térbeli perspektívája egy kisgyermekcsoportos gondozási környezetben. In L. Li, G. Quiñones, & A. Ridgway (Eds.), *Studying babies and toddlers* (pp. 49-62). Singapore: Springer.
- SANDELL, E. J., HARDIN, B. J., WORTHAM, S. C. 2010. Az ACEI globális Guidelines Assessment for Improving Early Education, *Childhood Education*, 86:3, 157-160, DOI: 10.1080/00094056.2010.10523137.
- SANDO, O. J. 2019. A fizikai beltéri környezet a kisgyermeknevelési környezetben: Children's well-being and physical activity. *European Early Childhood Journal*, 27(4), 506-519. Teljes cikk: The physical indoor environment in ECEC settings: Children's well-being and physical activity (tandfonline.com).
- SATTA, C. 2015. Megfelelő hely a megfelelő gyermekkorúknak? A gyermekek térbelisége egy játszótérben. In *A gyermekek térbelisége: Embodiment, Emotion and Agency*, szerkesztette: A. Hackett, L. Procter és J. Seymour, 178-197. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- SPENCER, C., BLADES, M. (szerk.). 2006. *Gyermekek és környezetük. A terek tanulása, használata és tervezése*. Cambridge: Cambridge University Press.
- VUORISALO, M., RUTANEN, N., RAITTILA, R. 2015. Constructing relational space in early childhood education, *Early Years*, 35(1), 67-79,

MODUL RÉSZLETEK TANTERV	
Modul címe	ÉS PEDAGÓGIA
A modul leírása	<p>A tanterv a korai gondozásban és a kisgyermekkori nevelésben részt vevő gyermekek tapasztalatszerzését szolgáló tevékenységek céljainak, tartalmának és témáinak keretét adja. Ez egy olyan eszköz, amely erősíti ennek az ellátásnak az oktatási funkcióját, tompítja az elemiességet és növeli a nyújtott szolgáltatás szakmaiságát. Ez egy olyan eszköz, amelynek több szintje van: állami, regionális, helyi, iskolán belüli, osztálytermi, gyakran kiegészítve személyre szabott egyéni oktatási programokkal, különösen a speciális szükségletű gyermekek számára. Nem mindig létezik formálisan minden szint (sok ország nem határoz meg tantervet a korai gondozásra hároméves korig), mindig léteznek legalább intuitív tevékenységi és fejlesztési programok a gyermekek meghatározott csoportjainak szintjén.</p> <p>Az egyes szintek tantervei változatosak lehetnek, és kapcsolódnak a gondozás és a korai tanulás általános filozófiájához. Nemzeti szinten lehet részletes és tartalomorientált tanterv, amely a gyermekek tanulási eredményeinek részletes meghatározásához kapcsolódó szabványok részletes meghatározásához kapcsolódik. Ez lehet egy nagyon is keretjellegű tanterv is, amely az oktatásban támogatott értékeken alapul. A korai gondozásban a holisztikus tantervet részesítik előnyben, amely figyelembe veszi a gyermekek általános szocializációját és fejlődését, és alkalmazkodik az igényeikhez.</p> <p>A korai nevelés nagyon sajátos tantervet igényel, amelyet a gyermekek iránti érzékenység és érzékenység jellemez. Valódi harmóniában kell lennie a gyermekek fejlődési sajátosságaival és jelenlegi képességeivel, és reagálnia kell rájuk. Különösen a korai szakaszokban (három év alatti gyermekek esetében) a tanterv csak a gyermekek aktuális képességeivel való kölcsönhatáson alapulva képzelhető el.</p> <p>A tanterv irányítja azt is, hogy a felnőttek milyen pedagógiai módszereket és megközelítéseket választanak a gyermekek nevelése és fejlődésének támogatása során.</p>

<p>A modul leírása</p>	<p>A holisztikus tanterv nem zárja ki a későbbi akadémiai képzés és a megfelelő kulturális szocializáció irányát sem. Ezért a hagyományos műveltségi területeken (nyelvi műveltség, számolási készség, természettudományos műveltség stb.) strukturált pedagógiát is igényel. A pedagógia azonban itt is figyelembe veszi az integrált megközelítéseket és a játékos tanulási tevékenységeket.</p>
-------------------------------	--

<p>MODUL TANULÁSI EREDMÉNYEK (ismeretek és készségek)</p>	
<p>A modul sikeres elvégzése után a hallgató képes lesz:</p>	
<p>L01</p>	<p>A korai tanulás tantervének különböző formáinak azonosítása nemzetközi perspektívában.</p>
<p>L02</p>	<p>Aktívan használja a hivatalos tantervet a tantervfejlesztés során a gyermekek meghatározott csoportjai számára.</p>
<p>L03</p>	<p>Alkalmazza a tananyagot a környezet és a változó tanulási tevékenységek révén.</p>
<p>L04</p>	<p>Értse a rezponzív tantervet a gyermekek fejlődési szükségleteinek és lehetőségeinek figyelembevételével.</p>
<p>L05</p>	<p>Alakítsa át a tananyagot értelmes tanulási és játéktevékenységekké.</p>
<p>L06</p>	<p>Helyi és iskolai tantervek tervezése. A</p>
<p>L07</p>	<p>tanulási tevékenységek konkrét tervének</p>
<p>L08</p>	<p>elkészítése.</p>
<p>L09</p>	<p>Az ösztönző tanítási módszerek széles skáláját alkalmazza, megfelelő taneszközöket és tananyagokat használva, amelyek ösztönzik a gyermekek aktív tanulását.</p>

INDIKATÍV TARTALOM (A TÁRGYALANDÓ TÉMÁK FELSOROLÁSA)

Részletes tanterv és tartalmi megjegyzések

- **A tanterv történelmi kontextusban és nemzetközi összehasonlításban**

Tanterv a kisgyermekkori és iskolai oktatásban. Az állami tanterv és az egyes intézmények tanterveinek születése. A korai gondozás és a kisgyermekkori nevelés fejlődése céljaik és funkcióik tekintetében. A tanterv központosítása a szocialista rendszerekben és a modern neveléstörténetben. A tanterv globalizációja napjainkban. Az oktatás szabályozása a tantervi politikán keresztül.

- **Kisgyermekkori és kisgyermekkori tanterv**

Gondozás, szocializáció, fejlődési támogatás és oktatás. Kapcsolódási pontok és hangsúlyok az egyes időszakokban a születéstől az iskolába lépésig. Folyamatos tanterv, osztott programok. Szükség van-e tantervre a kisgyermek számára? A testápolás, a kommunikatív szocializációtól az iskolába lépésre és az iskolaérettségre való felkészítéssel egybekötött iskolai tantervig. Tanterv az egységes és osztott ellátás rendszerében. Hosszú és rövid távú nevelési gondozási és tanulási tervek különböző életkorokban.

- **Tantervmenedzsment**

Tantervfejlesztés és innováció központi szinten. A tantervfejlesztést befolyásoló témák. Politikai, szakmai és közérdekek a tantervfejlesztésben. Az állami tanterv átadása helyi, regionális és intézményi szinten. A tanterv és a szülői nyilvánosság. Az egyes korai gondozási és kora gyermekkori nevelési intézmények tantervei. A tanterv és az óvodai személyzet. Tanterv és tananyagok, módszertani útmutatók és tanulási környezet. Tanterv osztályokban és gyermekcsoportokban. A közösség, a szülők és a gyermekek részvétele a tantervfejlesztésben.

- **Tantervi célok, tanulási standardok és oktatási tartalom**

Korai gondozási funkciók és korai és óvodai nevelési célok. Szociális, egészségügyi, gazdasági és pedagógiai funkciók. A korai gondozás és a kora gyermekkori nevelés "pedagógiája". Tantervi célok a pedagógiai és szociális funkcióval összefüggésben. Hosszú távú és rövid távú célok. Fejlődési célok: kognitív, szociális, érzelmi, fizikai-motoros. Célok a tanulási tartalmi területekre. A korai gondozás és a kora gyermekkori nevelés standardjai. Standard mint teljesítménykövetelmény. A tanulási standardok részlete vagy kerete.

- **Responsive és holisztikus tanterv**

A gyermek világa, a fejlődés és a környezettel való kommunikáció megnyilvánulásai. A gyermekek testi, lelki és szociális életének összekapcsolódása. A gyermekek cselekedetei a környezetben.

a gyermek életmegnyilvánulásaihoz. Tanterv a gyermekek fejlődési szükségleteire és lehetőségeire adott válaszként. A tanterv komplexitása, nyitottsága és integritása. A tanterv összekapcsolása a mindennapi élettel, a családi környezettel és a közösséggel. Kommunikativitás a környezetben, a célok rugalmassága és a fejlesztés, gondozás, szocializáció és nevelés átjárhatósága. A gyermekek jóléte és elégedettsége.

- **Inkluzív tanterv és korai tanulás egyénre szabása**

A kisgyermek kulturális, társadalmi és egyéni sokszínűsége. A tanterv mint lehetőség minden gyermek számára. Univerzális tanulási tervezés. Az inkluzív oktatás elvei: minden gyermek részvétele, a gyermekek és a tanárok támogatása, a gyermekek lehetőségeire való orientáció, a tanterv és a környezet rugalmassága, együttműködés a szülőkkel és a közösséggel. A kora gyermekkori nevelésben való részvétel akadályainak megszüntetése. Közös tanulási környezet és a fejlesztés egyénre szabott megközelítése. Egyéni fejlesztési programok. Támogató intézkedések a gyermekek sajátos szükségleteinek megfelelően.

- **Tanterv és oktatási területek**

A fejlődés általános területei és az óvodai nevelés konkrét tartalmi területei. Összefüggés a holisztikus megközelítésen belül. Területek: fizikai fejlődés, kommunikáció és nyelv, személyes, szociális és érzelmi fejlődés. Tartalmi területek: korai írástudás, matematikai elképzelések, a környező világ megértése, kifejező művészet és tervezés. A területek és területek integrálása a korai gondozási és nevelési programokba és tevékenységi tervekbe. A területek és tartalmi területek kifejezése a tantervi dokumentumokban és programokban. Tanulási tevékenységek a tartalmi területekhez kapcsolódóan.

- **Korai gondozási és kora gyermekkori nevelési tantervek kidolgozása**

Speciális programok tervezése a korai gondozás és a kisgyermekkorai nevelés számára. Éves és rövid távú tanulási tervek. Tanulási terv tervezése. Tanulási célok a tantervben. A tanterv mint a tanulási tevékenységek tervezése. Felelősség a tantervért és annak végrehajtásáért. Tanterv és tantervi rugalmasság. A tanulási tevékenységek, a rutinszerű tevékenységek és a normál tantervi rutin. A tanterv mint tananyagcsomag és tevékenységtervezés. A tanterv stabilitása és az innováció. A tanterv mint a családdal és a tágabb környezettel való kommunikáció és együttműködés eszköze. A tantervek formalitása és funkcionalitása.

- **Pedagógiai módszerek**

Módszerek, mint a gyermekek és fejlődésük átfogó megközelítése. A módszer mint a felnőttek és a gyermekek kommunikációs stratégiája és a gyermekek kommunikációjában.

tevékenységek. Módszerek az egyéni és csoportos tevékenységekhez kapcsolódóan. Módszerek és tanulási környezet. A módszerek rugalmassága és változékonysága. A módszerek természetessége a gyermekek képességeihez. Módszertani anyagok. A játék mint természetes tanulási módszer. Gyermekvezérelt és tanárvezérelt tanulási tevékenységek. Módszerek a napirend módszereiben.

- **Tananyagok és tanulási környezet**

Környezet a gyermekek ösztönzése szempontjából. Környezet és tanulás. A tanulási tevékenységek anyagi biztosítása. Oktatási anyagok és kiválasztásuk. A didaktikai anyagok készítésének forrásai. Játékok és minőségük. Természetes és mesterséges tananyagok. A tananyag a tanterv egyes elemeihez kapcsolódóan. A tanulási környezet digitalizálása. A tananyagok ökológiai szempontjai. A tárgyi környezet biztonsága. Tananyag külső és belső térben. Tananyag a gyermekek kulturális és társadalmi sokszínűségével kapcsolatban.

- **A tanterv értékelése**

Tantervek értékelése állami, helyi, iskolai és osztályszinten. A tervezett, megvalósított és megvalósult tanterv szembesítése. Tantervi innováció az értékelési eredményeknek megfelelően. Az értékelés mint ellenőrzési és innovációs eszköz. Értékelés az oktatási standardokon keresztül. A tantervek tervezésének és funkcionalitásának értékelése. Értékelési eszközök és eljárások. A tanterv értékelése és hatékonysága. Külső és belső tantervi értékelés. Tantervi változások és tantervi innovációk. Értékelés a tantervfejlesztés inductív és deductív folyamatában.

- **A gyermekek fejlődésének értékelése**

A formatív értékelés mint a tanulási és fejlődési folyamat természetes része. A gyermekek napi megfigyelése és annak rendszeres reflektálása. A gyermekek sikerességének, fejlődésének, érdeklődésének és tanulási gyakorlatának megfigyelése. A megfigyelések eredményeinek megosztása a szülőkkel és a gondozásban részt vevő teljes csapattal. Az elért fejlődés nyomon követése. Az értékelés formális feldolgozásának szakaszai mint gyermeki pro- dosszié. A gyermekről szóló jelentés informatív telítettsége. A gyermekek tanulási előrehaladásának dokumentálása. Portfólió mint dokumentációs anyag. Az értékelés mint az oktatás egyénre szabásának és a támogató intézkedések megválasztásának eszköze.

Források

- ANNING A., EDWARDS A. 1999. A gyermekek tanulásának elősegítése a születéstől ötéves korig: Az új kora gyermekkori szakemberek fejlesztése. Buckingham: Open University Press.
- FILE, N., MUELLER, J. J., WISNESKI, D. B. (szerk.). 2012. Tanterv a korai gyermekkori nevelésben: Re-examined, rediscovered, and renewed. New York, NY: Routledge.
- HEDGES, H., COOPER, M. 2014. A holisztikus tantervi eredményekkel való foglalkozás: A "működő elméletek" dekonstruálása. *International Journal of Early Years Education*, 22(4), 395_408. doi: 10.1080/09669760.2014.968531.
- HEDGES, H., CULLEN, J. 2005. Subject Knowledge in Early Childhood Curriculum and Pedagogy: Beliefs and Practices. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 6(1), 66-79. <https://doi.org/10.2304/ciec.2005.6.1.10>. <https://doi.org/10.2304/ciec.2005.6.1.10>.
- HORN, E., PALMER, S. B., BUTERA, G. B., LIEBER, J. A. at al. 2015. Hat lépés a Inkluzív óvodai tanterv: A UDL-alapú keretrendszer a gyermekek iskolájához. Brookes Kiadó
- Csecsemő/kisgyermekkori tanterv és egyénre szabás. Nemzeti Csecsemő- és kisgyermekgondozási kezdeményezés @ ZERO TO THREE, 2010. február. Csecsemő/Kisgyermek tanterv és egyénre szabás modul (yumpu.com)
- JANČEC, L., VORKAPIČ, S. T., VODOPIVEC, J. L. 2015. Hidden Curriculum De- (Iskola előtti) intézményekben dolgozó terminánsok: Implicit Cognition in Action. In J. Zhend (szerk.) *Exploring Implicit Cognition: Learning, Memory, and Social Cognitive Processes*. IGI Global, 2015, pp. 216-242. <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-6599-6.ch011>
- JIAHONG SU, WEIPENG YANG, HUI LI. 2023. A Scoping Review of Studies on Coding Curriculum in Early Childhood: Investigating Its Design, Implementation, and Evaluation, *Journal of Research in Childhood Education*, 37(2), 341-361, DOI: 10.1080/02568543.2022.2097349.
- KAGAN, S. L., KAUERZ, K., JUNUS, H. 2022. Óvodai programok: Effective Curricula. In: Tremblay, R. E., Boivin, M., Peters, R. DeV. (szerk.), Melhuish, E. (téma szerk.) *Encyclopedia on Early Childhood Development* [online]. <https://www.child-encyclopedia.com/preschool-programs/according-experts/pre-school-programs-effective-curricula>.

- KNECHEL, M. 2021. Hogyan készítsünk óravázlatot kisgyermek számára. Korai gyermekkori nevelés blog. <https://www.himama.com/blog/how-to-create-a-lesson-plan-for-toddlers/>
- LALLY, J. R. 2000. A csecsemőknek saját tantervük van. A csecsemők és kisgyermek tantervének érzékeny megközelítése. Head Start Bulletin, 67, 6-7. http://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/hslc/ecdh/eecd/Curriculum/Definition%20Requirements/edudev_art_0032_071005.html
- MAVIDU, A., KAKANA, D. 2019. Differenciált oktatás a gyakorlatban: Tantervi kiigazítások az óvodában. Kreatív nevelés, 10(3), 535-554. Differenciált oktatás a gyakorlatban: Curriculum Adjustments in Kindergarten (scirp.org)
- MOSS, P. 2013. A kora gyermekkori és a kötelező oktatás kapcsolata: Egy megfelelő politikai kérdés. In P. Moss (szerk.), Korai gyermekkori és kötelező oktatás: A kapcsolat újrafogalmazása (pp. 2-49). Abingdon: Routledge.
- PETERSEN, S. H., WITTMER, D. S. 2008. Csecsemő- és kisgyermekfejlődés és a rezponzív programtervezés: A relationship-based approach. Saddle river, NJ, Pearson Education Inc.
- PUPALA, B., MASARYKOVÁ, D. (szerk.) 2021. Módszertani kézikönyv a kulturális és társadalmi sokszínűségről az óvodai nevelésben. Módszertani kézikönyv óvodapedagógusok számára. Bratislava: Raabe. <https://www.kusodiv.com/sk/files/>
- PUPALA, B., YULINDRASARI, H., RAHARDJO, M. M. 2022. Diversity and centrismus két ellentétes kisgyermekkori nevelési és gondozási rendszerben: Szlovákia és Indonézia összehasonlítása. Human Affairs, 32(2), pp. 145-161. <https://doi.org/10.1515/humaff-2022-0012>. <https://doi.org/10.1515/humaff-2022-0012>
- REIFEL, S. 2014. Fejlesztő játék az osztályteremben. In L. Brooker, M. Blaise, & S. Edwards (Eds.), The SAGE handbook of play and learning in early childhood (pp. 157_168). London: Sage.
- ROOPNARINE, J., JOHNSON, J. (szerk.). 2013. A kora gyermekkori nevelés megközelítései. (6th ed.). New York, NY: Pearson.
- SARACHO, O. 2012. Integrált játékalapú tanterv kisgyermek számára. New York, NY: Routledge.
- SOLER, J., MILLER, L. 2003. Harc a kora gyermekkori tantervekért: A Te

Reggio Emilia. *International Journal of Early Years Education*, 11(1), 57-67.
doi:10.1080/0966976032000066091.

- Stratégiák és tevékenységek: Csecsemő és kisgyermek. *Arkansas Child Development and Early Learning Standards*. (2018). Early Care and Education Projects, College of Education and Health Professions, University of Arkansas. https://ecep.uark.edu/_resources/pdf_other/06_division_materials/strategies_activities_infant_toddler2018.pdf
- WOOD, E. 2013. *Játék, tanulás és a kora gyermekkori tanterv* (3. kiadás). London: Sage.
- WOOD, E., HEDGES, H. 2016. Curriculum in early childhood education: critical questions about content, coherence, and control, *The Curriculum Journal*. 27(3), 387-405, DOI: 10.1080/09585176.2015.1129981.

MODUUL DETAILS	
Modul címe	KISGYERMEKNEVELŐK ÉS GONDOZÓK
A modul leírása	<p>A kisgyermekkori nevelés és gondozás kulcsfontosságú szerepet játszik a kisgyermek holisztikus fejlődésében. Ez a terület felismeri a születéstől 6 éves korig tartó kritikus fejlődési időszakot, és hangsúlyozza a nevelő és ösztönző környezet biztosításának fontosságát ezekben a meghatározó években. A kisgyermekkori nevelés és gondozás számos olyan tevékenységet foglal magában, amelyek a gyermekek fizikai, kognitív, szociális és érzelmi jólétének előmozdítására összpontosítanak. Ez magában foglalja egy olyan befogadó és támogató környezet megteremtését, ahol a gyermekek felfedezhetik, tanulhatnak és kibontakoztathatják egyedi lehetőségeiket.</p> <p>Ez a modul a kisgyermek (6 éves korig) gondozásáért és neveléséért felelős szakemberek történetével, kihívásaival és változó szerepével foglalkozik. Az európai történelem során mindvégig felismerték a korai gyermekkor nevelés és gondozás fontosságát a gyermekek fejlődésének erős megalapozásában. A terület az informális környezetből strukturált intézményekké, például bölcsődékké, óvodákká és óvodákká fejlődött, ahol a szakemberek döntő szerepet játszanak a kisgyermek fizikai, szociális, érzelmi és kognitív fejlődésének elősegítésében. Az európai országok jelentős előrelépéseket tettek a kora gyermekkor nevelést támogató politikák és keretek kialakításában, a minőségi előírásokra, a hozzáférésre és a befogadásra összpontosítva.</p> <p>A kisgyermekkori nevelés és gondozás területe azonban számos történelmi és jelenlegi kihívással is szembe kell, hogy nézzen. Az egyik kiemelkedő kihívás a szakmán belüli tartós nemek közötti egyenlőtlenség. A kora gyermekkor nevelés fontosságának növekvő elismerése ellenére még mindig túlnyomórészt női munkának tekintik. Ez a nemek közötti előítélet nemcsak a kora gyermekkor nevelők szakmai identitását és státuszát befolyásolja, hanem fenntartja a sztereotípiákat és korlátozza a férfiak belépési lehetőségeit is. Törekvések történnek a probléma megoldására és a szakma nemek közötti sokszínűségének előmozdítására.</p>

<p>A modul leírása</p>	<p>gondozási és ápolási képességek, valamint a gyermeki fejlődés megértése. E többféle szerepek egyensúlyban tartása, valamint a gyermekek, családok és közösségek különböző igényeinek kielégítése megterhelő lehet. Továbbá a kisgyermeknevelők elismertsége és szakmai státusza az európai országokban eltérő, ami egyenlőtlenségeket eredményez a munkakörülmények, a fizetések és a szakmai fejlődési lehetőségekhez való hozzáférés terén.</p> <p>Az elmúlt években egyre nagyobb hangsúlyt kapott a koragyermekkorai nevelők és gondozók kihívásainak kezelése és professzionalizálásának fokozása Európában. Törekvések történnek a szakma státuszának emelésére, a megfelelő képzés és képesítés biztosítására, a munkakörülmények javítására és a méltányos díjazás biztosítására. A szakmai hálózatok, szakszervezetek és nemzetközi szervezetek döntő szerepet játszanak a koragyermekkorai szakemberek jogainak és jólétének védelmében, ugyanakkor elősegítik a tudáscserét és az országok közötti együttműködést. A kihívások kezelése és a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelés és gondozás előmozdítása iránti folyamatos elkötelezettség alapvető fontosságú az európai polgárok következő generációjának neveléséhez és egy befogadóbb és igazságosabb társadalom előmozdításához.</p> <p>Ez a modul az óvodai nevelés és gondozás szakterületének mélyreható vizsgálatát nyújtja, kiemelve a szakemberek kritikus szerepét a kisgyermekek holisztikus fejlődésének ápolásában és támogatásában. A résztvevők feltárják azokat a történelmi, etikai, szakmai és szociokulturális dimenziókat, amelyek az óvodapedagógusok és gondozók gyakorlatát alakítják. A fő témák közé tartozik az óvodai nevelés történelmi fejlődése, etikai megfontolások, szakmai identitás és státusz, a nemek közötti egyenlőtlenség, a szakmai szakszervezetek és az e területen dolgozó szakemberek jogai, valamint a kiégés szindróma lehetséges kockázatainak feltárása, mivel a szakmában igen elterjedt.</p>
-------------------------------	---

MODUL TANULÁSI EREDMÉNYEK (ismeretek és készségek)	
A modul sikeres elvégzése után a hallgató képes lesz:	
L01	A kisgyermekkori nevelés és gondozás szakma történelmi fejlődésének megértése európai kontextusban, beleértve a kulcsfigurákat, mozgalmakat és befolyásos pedagógiai megközelítéseket.
L02	Elemesse és kritikusan értékelje a kisgyermeknevelők és gondozók etikai megfontolásait és felelősségét a gyermekek jogaival, a sokféleség tiszteletben tartásával és a befogadó gyakorlatokkal kapcsolatban.
L03	A koragyermekkori nevelők és gondozók szakmai státuszának és identitásának vizsgálata és átgondolása, az előttük álló kihívások és a szakterületen belüli elismerést és előrelépést elősegítő stratégiák feltárása.
L04	Értse a kisgyermekkori nevelés és gondozás multidiszciplináris jellegét, valamint a pedagógiai szaktudás és a nevelői és gondozói képességek integrálásának fontosságát.
L05	A koragyermekkori nevelők és gondozók szakmai státuszával és identitásával kapcsolatos kihívások és lehetőségek azonosítása és elemzése, valamint stratégiák javasolása a szakmai elismerés és a támogatási rendszerek megerősítésére saját gyakorlati környezetükben.
L06	A nemek közötti egyenlőtlenségek azonosítása és értékelése a kisgyermekkori nevelés és gondozás szakmájában, valamint stratégiák javasolása a nemek közötti egyenlőség előmozdítására.
L07	A szakmán belüli nemek közötti egyenlőtlenség hatásának értékelése, kritikusan elemelve azokat a történelmi és kulturális tényezőket, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a koragyermekkori nevelés és gondozás túlnyomórészt női területként jelenjen meg.
L08	Vizsgálja meg a szakmai szakszervezetek és nemzetközi szervezetek szerepét a koragyermekkori szakemberek jogainak, jólétének és szakmai fejlődésének védelmében, és elemesse a szakterületre gyakorolt hatásukat.
L09	Vizsgálja meg a kisgyermekkori nevelés és gondozás területén dolgozó szakemberek jogait és jogosultságait, beleértve a tisztességes foglalkoztatási feltételeket, a szakmai fejlődéshez való hozzáférést, valamint a biztonságos és támogató munkakörnyezetet.
L10	

INDIKATÍV TARTALOM (A TÁRGYALANDÓ TÉMÁK LISTÁJA)

Részletes tanterv és tartalmi megjegyzések

- **A szakma története európai kontextusban**

Az európai kisgyermekkori nevelés és gondozás történetét az idők során kialakult különböző megközelítések és gyakorlatok jellemzik. A kora gyermekkori nevelés és gondozás európai kontextusban a 19. századig vezethető vissza, amikor olyan úttörők, mint Friedrich Froebel és Maria Montessori lefektették a modern pedagógiai elvek alapjait. Az iparosodás és az urbanizáció növekedése óvodák és más koragyermekkori intézmények létrehozásához vezetett, amelyek a kisgyermek gondozását és nevelését biztosították. Napjainkban az európai országok különböző modellekkel és keretekkel rendelkeznek a kisgyermekkori nevelés és gondozás terén, amelyek tükrözik az egyes nemzetek kulturális, társadalmi és oktatási kontextusát.

A történelem során az óvodapedagógusok és az óvodai dolgozók szerepe jelentősen fejlődött, egyszerű, alacsony képzettségű ápolói szakmából magasan specializált és professzionális szakmává vált. A korai szakaszban az óvodai nevelés gyakran az alapvető gondozás és felügyelet egyik formájának számított, kevés hangsúlyt fektetve a pedagógiára vagy az oktatási módszertanra. Ahogy azonban a társadalom felismerte a kora gyermekkori nevelés döntő jelentőségét a gyermek fejlődésének alakításában, a szakma fokozatos pedagógiai átalakuláson kezdett átesni. A korai tanulási tapasztalatok hatásának növekvő tudatosságával az óvodapedagógusok és az óvodai dolgozók egyre összetettebb és sokrétűbb szerepeket kezdtek vállalni, és munkájukba integrálták a nevelési gyakorlatokat és az életkornak megfelelő tanterveket.

Ahogy a kora gyermekkori nevelés jelentősége egyre nyilvánvalóbbá vált, úgy nőtt a kereslet a magasan képzett és jól tájékozott szakemberek iránt ezen a területen. Ez fokozott professzionalizálódáshoz vezetett, és a szakma bizonyos kategóriái felsőfokú végzettséget és speciális képzést igényeltek. Ma az óvodapedagógusoktól és az óvodai dolgozóktól elvárják, hogy alapos ismeretekkel rendelkezzenek a gyermeki fejlődésről, a tanulási elméletekről és a hatékony tanítási stratégiákról.

A koragyermekkori nevelés és gondozás fejlődésének és alakulásának áttekintése Európában. Az európai kisgyermekkori nevelés kulcsfigurái és úttörői. Történelmi mérföldkövek és a szakmát alakító jelentős események. A megközelítések és szakpolitikák összehasonlító elemzése. A koragyermekkori nevelés jogszabályi és szakpolitikai keretei az európai országokban. A különböző országok/régiók kora gyermekkori nevelési gyakorlatainak összehasonlítása.

- **A kisgyermeknevelők és a hivatásos gondozók etikája**

Az etika döntő szerepet játszik a kisgyermeknevelők és a hivatásos gondozók gyakorlatában. Felelősek a gondozásuk alatt álló gyermekek jólétének és jogainak fenntartásáért. Az etikai megfontolások közé tartozik a titoktartás megőrzése, a tiszteletteljes interakciók biztosítása, valamint a befogadó és méltányos lehetőségek biztosítása minden gyermek számára. A kisgyermekkor szakemberek a kulturális sokféleséggel, a befogadással, a fegyellemmel, valamint az egyes gyermekek és a csoport szükségleteinek egyensúlyozásával kapcsolatos etikai dilemmák megoldásával foglalkoznak. Az etikai kódexek és a szakmai normák útmutatást nyújtanak a döntéshozatalhoz, és elősegítik az etikus magatartást a területen.

Etikai megfontolások a kisgyermekkor nevelésben és gondozásban. A szakma etikai gyakorlatát vezérlő elvek és értékek. Etikai dilemmák és kihívások, amelyekkel a kisgyermeknevelők és gondozók szembesülnek. Etikai kódexek és szakmai normák Európában. Az etika szerepe a kisgyermekek minőségi gondozásának és nevelésének előmozdításában. A gyermekek jogainak, méltóságának és autonómiájának tiszteletben tartása. Bizalmasság és magánélet védelme a kisgyermekkor környezetben. Történelmi és jelenlegi kihívások. Etikai dilemmák a gyakorlatban. A gyermekek érdekeinek és a külső nyomásnak az egyensúlyozása.

- **Szakmai státusz és identitás**

A kisgyermekkor nevelők és gondozók az oktatás, a gondozás, a szociális ellátás és az egészségügy területét fedik le. Kritikus szerepet játszanak a gyermekek fejlődésében, elősegítik a tanulást, a jólétet és a szocializációt. A vegyes szakmai szerepkör azonban gyakran nélkülözi az elismerést és az egyértelmű szakmai identitást. A kisgyermekkor szakemberek a társadalmi megítéléssel, az alacsony bérekkel és a korlátozott karrierlehetőségekkel kapcsolatos kihívásokkal szembesülnek. Törekvések történnek a kisgyermeknevelők és gondozók szakmai státuszának és identitásának emelésére szakmai fejlődés, minősítési programok, valamint a jobb munkakörülmények és méltányos díjazás érdekében folytatott érdekérvényesítés révén.

Alapvető kompetenciák és készségek a kisgyermeknevelők számára. Szakmai elismerés és kihívások. A szakmai státusz összehasonlító elemzése. Szakmai fejlődés a kisgyermekkor nevelésben. Alapvető kompetenciák és készségek a kisgyermeknevelők számára. A szakmai identitással kapcsolatos kihívások. A képzési programok és képesítések összehasonlító elemzése. A kora gyermekkor nevelők számára szükséges alapvető kompetenciák és készségek. Csatatmunka és kol- laboráció. A gyermekek fejlődését támogató interdiszciplináris megközelítések összehasonlító elemzése.

- **Szaktáv metszéspontja**

A kisgyermekkori nevelők és gondozók szakmai státusza és identitása egyedülálló pozíciót foglal el a különböző tudományágak, köztük az oktatás, a gondozás, a szociális ellátás és az egészségügy metszéspontjában. Szerepük túlmutat a hagyományos oktatási gyakorlaton, és a kisgyermek növekedésének és fejlődésének holisztikus megközelítését foglalja magában. E terület szakembereiként a minőségi oktatás biztosításának összetett terepén navigálnak, miközben a gyermekek, a családok és a közösségek sokféle igényével is foglalkoznak. A szakmai felelőségek ilyen sokrétűsége sokoldalú készségeket igényel, amelyek ötvözik a pedagógiai szakértelmet a nevelői és gondozói képességekkel, valamint a gyermeki fejlődés és a társadalmi dinamika megértésével.

A szakmai identitást az oktatás, a gondozás, a szociális ellátás és az egészségügy közötti összefüggések felismerése alakítja a gyermekek optimális fejlődésének elősegítésében. Ez a felismerés együttműködésen alapuló megközelítést igényel, mivel az e területen dolgozó szakemberek gyakran együttműködnek családokkal, egészségügyi szolgáltatókkal, szociális munkásokkal és más szakemberekkel, hogy átfogó támogatást nyújtsanak a kisgyermeknek és családjainak. Munkájuk multidiszciplináris jellege kiemeli a folyamatos szakmai fejlődés fontosságát, mivel a kisgyermekkori nevelőknek és gondozóknak folyamatosan tájékozottnak kell lenniük a legújabb kutatásokról, gyakorlatokról és politikákról e különböző területeken.

A szakmai készségek elterjedése. Az oktatás, a gondozás, a szociális ellátás és az egészségügy integrációja. A szakmai készségek összehasonlító elemzése az egyes országokban. Szakmai elismerés és kihívások. A szakmai státuszok és képesítések eltérései a különböző régiókban. Kihívások a szakmai elismerés és előmenetel elérésében.

- **A kisgyermekkori nevelésben és gondozásban dolgozó szakemberek**

jogai A kisgyermekkori szakembereknek joguk van a tisztességes foglalkoztatási feltételekhez, beleértve a megfelelő bérezést, az ésszerű munkaidőt és a szakmai fejlődési lehetőségekhez való hozzáférést. Autonómiával kell rendelkezniük ahhoz, hogy szakértelmük és a gyermekfejlesztéssel kapcsolatos ismereteik alapján hozzanak döntéseket. A szakembereknek emellett joguk van egy olyan biztonságos és támogató munkakörnyezethez, amely elősegíti fizikai és mentális jólétüket. Az érdekérvényesítő erőfeszítések a kisgyermekkori szakemberek fontosságának elismerésére és jogaik biztosítására összpontosítanak, hogy a kisgyermek számára magas színvonalú gondozást és nevelést biztosítsanak.

Bevezetés a jogokba a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. Jogi keretek és nemzetközi egyezmények. Szakmai jogok és felelőségek. Munkahelyi jogok és feltételek. Egészségügyi és biztonsági jogok. Szakmai fejlődés és folyamatos tanulás. Munka és magánélet egyensúlya és jólét.

Érdekérvényesítés és kollektív fellépés. A sokszínűség és a befogadás előmozdítása. A jövő kihívásai és lehetőségei. Érdekérvényesítés a gyermekek jogaiért és a minőségi kisgyermekkorai nevelésért.

- **A nemek közötti egyenlőtlenségek a szakmán belül**

A nemek közötti egyenlőtlenség továbbra is fennáll a koragyermekkorai nevelés és gondozás szakmájában, ahol ezt még mindig elsősorban női munkának tekintik. Ez a nemek közötti egyenlőtlenség hatással van a szakma sokszínűségére és fenntartja a sztereotípiákat. Folyamatban vannak a nemek közötti normák megkérdőjelezésére és a nemek közötti egyenlőség előmozdítására irányuló erőfeszítések. A férfiak ösztönzése a szakmába való belépéshez, a szakmai fejlődési lehetőségek biztosítása és az előítéletek kezelése a nemek közötti egyenlőség előmozdítására alkalmazott stratégiák közé tartozik. A nemtől függetlenül minden kisgyermekkorai szakember hozzájárulásának elismerése és megbecsülése alapvető fontosságú a befogadó és sokszínű munkaerő megteremtéséhez.

Történelmi perspektívák: A nemek szerepe a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. A nemek közötti egyenlőtlenségek hatása a szakmai lehetőségekre és az előmenetelre. A férfi szakemberek előtt álló kihívások a kisgyermekkorai nevelés és gondozás területén. A nemek közötti egyenlőség előmozdítása a szakmában. A sztereotípiák megtörése: A férfiak részvételének ösztönzése a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. Előítéletek és előítéletek kezelése a kisgyermekkorai környezetben. A nemi sztereotípiák és előítéletek megértése a szakmában. A nők vezetői szerepkörben való megerősítése a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. Stratégiák a befogadó és nemek közötti igazságos munkakörnyezet kialakítására.

- **Szakszervezetek és nemzetközi szervezetek a kisgyermekkorban**

A szakszervezetek és a nemzetközi szervezetek döntő szerepet játszanak a kisgyermekkorai szakemberek jogainak és jólétének védelmében. Az olyan szervezetek, mint a Korai Gyermekkorai Nevelés Világszervezete (OMEP) és a Nemzetközi Gyermekkorai Nevelési Szövetség (ACEI), platformot biztosítanak a szakmai hálózatépítéshez, a tudáscseréhez és a kollektív cselekvéshez. Olyan szakpolitikákért szállnak síkra, amelyek támogatják a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelést és gondozást, elősegítik a szakmai fejlődési lehetőségeket, és biztosítják a szakemberek jogait és jólétét világszerte. Ezek a szervezetek együttműködnek a kormányokkal, a nem kormányzati szervezetekkel és más érdekelt felekkel is a kora gyermekkorai nevelési politikák és gyakorlatok alakítása érdekében.

A szakmai szövetségek és szakszervezetek jelentősége. Kollektív tárgyalások és a tisztességes bánásmódot való kiállás. OMEP (Korai Gyermekkorai Nevelés Világszervezete). ACEI (Association for Childhood Education International). Célok, tevékenységek és kezdeményezések.

Szakmai hálózatépítési és együttműködési lehetőségek.

- **Kiegészi szindróma a szakmában**

A kisgyermekkorú szakembereket munkájuk megterhelő jellege miatt a kiegész veszélye fenyegeti. A kiegészzt érzelmi ex-hauszt, deperszonalizáció és a személyes teljesítőképesség csökkenése jellemzi. Az olyan tényezők, mint a nagy munkaterhelés, a magas stresszszint és a korlátozott erőforrások hozzájárulnak a kiegészhez ebben a szakmában. A kiegész jeleinek és tüneteinek felismerése kulcsfontosságú a szakemberek jólétére és a gyermekek számára nyújtott ellátás minőségére gyakorolt negatív következményeinek megelőzése érdekében. A kiegész megelőzésére és kezelésére irányuló stratégiák közé tartoznak az öngondoskodás gyakorlata, a szervezeti támogató rendszerek, valamint a pozitív és támogató munkakörnyezet kialakítása.

A kiegészi szindróma megértése a kisgyermekkorú nevelésben és gondozásban. A kiegész jeleinek és tüneteinek felismerése. A kiegész okai és kockázati tényezői a szakmában. A kiegész hatása a szakemberekre, a gyermekekre és a szervezetekre. Öngondozási stratégiák a kiegész megelőzésére. A rezisztencia és az érzelmi jólét építése. Támogató munkakörnyezet kialakítása a kiegész leküzdésére. Stresszkezelési technikák kisgyermekkorú szakemberek számára. Segítség és támogatás keresése: Források a kiegészből való felépüléshez. A munka és a magánélet egyensúlyának és a fenntartható gyakorlatoknak az előmozdítása.

Források

- KAMERMAN, S. B. 2006. A kisgyermekkorai nevelés és gondozás globális története. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000147470>.
- KAMERMAN, S. B. 2000. Szülői szabadságra vonatkozó politikák: A kisgyermekkorai nevelési és gondozási politikák alapvető eleme. *Social policy report*, 14(2), 1-16. <https://www.srcd.org/sites/default/files/file-attachments/spr14-2.pdf>. <https://www.srcd.org/sites/default/files/file-attachments/spr14-2.pdf>
- Európai Bizottság. 2011. Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5785249/EC-01-14-484-EN.PDF/cbdf1804-a139-43a9-b8f1-ca5223eea2a1>.
- PENN, H. 2009. *Korai gyermekkorai nevelés és gondozás: A kutatás legfontosabb tanulságai a politikai döntéshozók számára*. Európai Bizottság, Oktatási és Kulturális Főigazgatóság. <https://repository.uel.ac.uk/download/e0809607ba5b3644fad8fa7fed-39d7ddf89c45c3aa318e1b55af38fe2eb1b11d/573714/ecec-report-pdf.pdf>
- CAMPBELL, E. 2003. Erkölcsi leckék: A tanárok etikai szerepe. *Education- al research and evaluation*, 9(1), 25-50. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1076/edre.9.1.25.13550>.
- DAHLBERG, G., MOSS, P. (szerk.). 2005. *Etika és politika a kisgyermekkorai nevelésben*. Routledge. https://www.researchgate.net/publication/289653162_Ethics_és_politika_a_korai_gyermekkorai_nevelésben.
- RODD, J. 2020. *Vezetés a kisgyermekkorban: A szakmaisághoz vezető út*. Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003116295/leadership-early-childhood-jillian-rodd>
- SKATTEBOL, J., ADAMSON, E., WOODROW, CH. 2016. A szakmaiság revíziója a perifériáról. *Early Years*. 36. 1-16. 10.1080/09575146.2015.1121975. https://www.researchgate.net/publication/292188769_Revisioning_professionalism_from_the_periphery
- MILLER, L., CAMERON, C. (szerk.). 2013. *A kisgyermekkorai nevelés és gondozás mint szakma: International perspectives*. Routledge. <https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/international-perspectives-in-the-early-years/book239253?page=1#pre-view>
- OBERHUEMER, P. 2015. Szakmai profilok a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban: Continuity and Change in Europe. In: Willekens, H., Scheiwe, K., Nawrotzki, K. (szerk.) *The Development of Early Childhood Education in Europe and North America*. Palgrave Macmillan, London.

- FUKKINK, R. 2019. Szakmaközi együttműködés a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. 10.13140/RG.2.2.20039.14241. https://www.researchgate.net/publication/333381295_Interprofessional_collaboration_in_early_childhood_education_and_care.
- HADDAD, L. 2006. Integrált politikák a kisgyermekkorai nevelés és gondozás területén: kihívások, buktatók és lehetőségek. *Cadernos de Pesquisa*. 36. 519-546. <https://www.scielo.br/j/cp/a/Zp5TJLLG7JRPPhsMQnvcYH6R/?format=pdf&lang=en>.
- BRENNAN, D., NIEUWENHUIS, R. (szerk.). 2018. A közösség központi szerepe In *The Routledge handbook of global child welfare*. Palgrave Macmillan. <https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315672960>.
- Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD). 2019. Starting strong VI: Supporting Meaningful Interactions In Early Childhood Education And Care. OECD Publishing. <https://www.child-encyclopedia.com/sites/default/files/2021-10/starting-strong-VI.pdf>
- SPENCE K., CLAPTON G. 2018. "Gender balance in the childcare workforce: Why having more men in childcare is important, In Colwyn Trevarthen, Jonathan Delafield-Butt, and Aline-Wendy Dunlop (eds), *The Child's Curriculum: Working with the Natural Voices of Young Children* (Oxford, 2018; online kiadás, Oxford Academic, 2018. október 18.), <https://doi.org/10.1093/oso/9780198747109.003.0010>.
- BALKÁ, E., WAGNER, I. 2021. A női munkáról szóló tanulmányok történeti áttekintése. Számítógéppel támogatott kooperatív munka (CSCW). 30. 1-55. 10.1007/s10606-020-09387-9. [https://www.researchgate.net/publication/346534304_A_Historical_View_of_Studies_of_Women's_Work_\(Tanulmányok_a_Női_Munkáról\)](https://www.researchgate.net/publication/346534304_A_Historical_View_of_Studies_of_Women's_Work_(Tanulmányok_a_Női_Munkáról))
- BROUWERS, A., TOMIC, W. 2000. A tanári kiegészítés és az észlelt önhatékonyság longitudinális vizsgálata az osztálytermi irányításban. *Teaching and Teacher Education*, 16(2), 239-253. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0742051X99000578>
- MASLACH, C., LEITER, M. P. 2005. Stressz és kiegészítés: A kritikus kutatások. In . C. L. Cooper, J. C. Quick (szerk.), *A stressz és az egészség kézikönyve: Útmutató a kutatáshoz és a gyakorláshoz* (pp. 155-172). Wiley. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781118993811>.
- NG, J., ROGERS, M., MCNAMARA, C. 2023. A kisgyermeknevelő kiegészítése: A meghatározó tényezők és a beavatkozások hatékonyságának szisztematikus áttekintése. *Issues in Educational Research*, 33(1), 173-206. <http://www.iier.org.au/iier33/ng.pdf>.
- EURYDICE, EUROSTAT. 2018. A minőségi kisgyermekkorai nevelés és gondozás biztosítása. Európai Bizottság.

https://abdigm.meb.gov.tr/meb_iys_dosy-alar/2019_12/05140237_OECD_QUALITY_ECEC.pdf

MODUUL DETAILS	
Modul címe	PARTNERSÉGEK A CSALÁDOKKAL ÉS KÖZÖSSÉGEKKEL
A modul leírása	<p>A szülők bevonása mindig is lényeges eleme volt a pedagógusok-gyermekek-családok együttműködésének. A szülők, akiket a bölcsődei/kisiskolai közösség egyik érintettjének tekintettek, óriási szerepet játszanak a gyermek nevelési és környezeti átalakulásában. Azok a szülők, akik a korai évektől kezdve megteremtik a fejlődés és a tanulás feltételeit, és akik otthon támogatják a gyermek fejlődését és szocializációját, nagyobb valószínűséggel várják gyermekük jobb tanulmányi teljesítményét és iskolai karrierjét, mint azok, akik nem vesznek részt aktívan gyermekük tevékenységének és tanulásának elősegítésében a korai évektől kezdve.</p> <p>A szülők a gyermek első számú példaképei, és szerves szerepet játszanak gyermekük életében. A bölcsődei és óvodapedagógusok aztán ezt a pozíciót is átveszik. Az e két csatorna közötti proaktív kommunikáció pozitív hatással lehet a gyermek oktatási tapasztalataira és fejlődésére.</p> <p>A szülői részvételt nem szabad egyszerűen "részvétellel" fordítani, mivel ez jobban kifejezi azt a hozzáadott értéket, amelyet ez a kifejezés hordoz, beleértve a szülői felelősséget, a kommunikációt, az önkéntességet, valamint az intézményekkel és a szélesebb közösséggel való együttműködést.</p> <p>A szülői felelősség a következőket jelenti: a lakhatási, egészségügyi és biztonsági feltételek megteremtése; nyílt és őszinte interakció a gyermekkel és a többi szülővel, a gyermek fejlődésének és tanulási feltételeinek támogatása; a bölcsődei/óvodai integráció megteremtése, önkéntes részvétel a bölcsőde/óvoda életében és részvétel a döntéshozatalban az intézmények szülői szerveiben.</p> <p>A család és a bölcsődei/óvodai közösségek közötti együttműködésben a következő elvek nagyon fontosak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az együttműködésnek inkább proaktívnak, mint reaktívnak kell lennie, és minden szülő részvételét ösztönözni kell; • az együttműködésnek érzékenynek kell lennie a családok sokféleségére, reagálnia kell a családok eltérő kultúrájára, életkörülményeire, társadalmi-gazdasági helyzetére és körülményeire; • az együttműködésnek a szülők oktatási folyamatba való bevonására kell épülnie. <ul style="list-style-type: none"> • Az együttműködésnek elő kell segítenie a szülők önbizalmát, szülői készségeit és a szülők önhatékonyasági érzését.

A modul leírása	<p>Ez a modul a családok és közösségek bevonásával kapcsolatos témákat tárgyalja a kisgyermekkorai nevelés és gondozás területén. A modul a családokkal és közösségekkel való kapcsolattartás jó gyakorlatait is bemutatja a korai gondozás és nevelés szakembereinek igényei szerint.</p> <p>A modul célja, hogy naprakész ismereteket nyújtson a családokkal és közösségekkel való munka területén, és megerősítse a személyzet képességét a családokkal és közösségekkel való aktív és hatékony kommunikációra és együttműködésre.</p>
------------------------	---

MODUL TANULÁSI EREDMÉNYEK (ismeretek és készségek)	
A modul sikeres elvégzése után a hallgató képes lesz:	
L01	A családokkal és közösségekkel való partnerség fogalmainak, elveinek és jellemzőinek, a családok szerepének megértése az intézményi nevelés működésében.
L02	Tervezze meg a szülők proaktív és ösztönző bevonásának formáit és intézkedéseit, amelyek biztosítják a szülőkkel való hatékony kommunikációt és együttműködést.
L03	Értse és használja a konstruktív és releváns kommunikáció, az empátia és a visszajelzés (jelentés) módjait és formáit.
L04	Rendszeres találkozókat, megbeszéléseket és felügyeleteket szervezése oly módon, hogy azok lehetővé tegyék a gyermekek közötti, a pedagógus és a gyermekek közötti, valamint a bölcsődék/óvodák/iskolák/gyermekjóléti központok stb. közötti hatékony kommunikációt és interakciót.
L05	A családok és a bölcsődék/óvodák közötti partnerségek formáinak, igényeinek és követelményeinek összehangolása a szülői értekezletek, esettanulmányok és megbeszélések elősegítésével és megszervezésével összhangban.
L06	Közösségi érzés kialakítása azáltal, hogy a családok kényelmesen beszélgetnek a személyzettel és a pedagógusokkal, és növelik a családok és a pedagógusok együttműködését a gyermekek minőségi eredményeinek megtervezésében.
L07	Megosztani az egyes gyermekekkel kapcsolatos meglátásokat és nézőpontokat, és részt venni a gyermekek igényeinek megfelelő közös döntéshozatalban, ami a gyermekek elégedettségét és egészségét tükrözi.
L08	Megosztani az egyes gyermekekkel kapcsolatos meglátásokat és nézőpontokat, és részt venni a gyermekek igényeinek megfelelő közös döntéshozatalban, ami a gyermekek elégedettségét és egészségét tükrözi.

A gyermekek szociális környezetének, társadalmi-gazdasági helyzetének és családi (otthoni) körülményeinek megfigyelése egy harmadik személy (kutató) pozíciójából.

INDIKATÍV TARTALOM (A TÁRGYALANDÓ TÉMÁK LISTÁJA)

Részletes tanterv és tartalmi megjegyzések

- **Családok és iskolák (óvodák) mint partnerek**

A család-iskola (KG)-közösségi partnerségek olyan közös felelősség és kölcsönös folyamatok, amelyek során az iskolák és más közösségi ügynökségek és szervezetek értelmes és kulturálisan megfelelő módon vonják be a családokat, és a családok kezdeményezik, hogy aktívan támogassák gyermekeik fejlődését és tanulását. A családokkal való hatékony partnerség kiépítése megköveteli, hogy az iskolai személyzet (igazgatók, tanárok és segítő személyzet) olyan iskolai környezetet teremtsen, amely befogadja a szülőket, és arra ösztönzi őket, hogy kérdéseket tegyenek fel, aggályaikat hangoztassák, és megfelelően részt vegyenek a döntéshozatalban. A partnerségek kiépítéséhez az is szükséges, hogy a szülők számára biztosítsuk azokat az információkat és képzéseket, amelyekre szükségük van a részvételhez és a gyermekeik tanulásában való részvételhez. Azok az iskolák, amelyek a legsikeresebben támogatják a szülőket, túllépnek a szülői részvétel hagyományos meghatározásain, és tágabb értelemben a szülőket a gyermekeik oktatásában teljes jogú partnerként kezelik.

- **A családok oktatásba való bevonásának sikeres megközelítései**

Azok az iskolák (óvodák), amelyek sikeres partnerséget alakítanak ki a szülőkkel, amelyek a tanulók teljesítményét közös felelősségvállalásként kezelik, és minden érdekelt fél - beleértve a szülőket, az igazgatókat, a tanárokat és a közösségi vezetőket - fontos szerepet játszik a gyermekek tanulásának támogatásában. A családok bevonása az, amikor a családok és a pedagógusok, beleértve a tanárokat és az adminisztrátorokat, együttesen vállalnak felelősséget a gyermekek tanulásának támogatásáért. A pedagógusok lehetőséget biztosíthatnak a családoknak arra, hogy aktívan hozzájáruljanak az iskolai közösséghez, tanulási célokat tűzzenek ki, és erős otthoni tanulási környezetet teremtsenek. A családok megértik gyermekük szükségleteit, erősségeit és fejlődési területeit, és ezt a megértést felhasználják a pedagógusok által alkalmazott stratégiák megismeréséhez. A sikeres iskola-család partnerséghez az iskolai személyzet és a családok folyamatos kölcsönös együttműködésére, támogatására és részvételére van szükség az otthoni és iskolai tevékenységekben, amelyek közvetlenül befolyásolják a gyermekek tanulási sikerét.

- **Hatékony partnerségek**

A szülők számára az első benyomások meghatározóak. A partneri kapcsolat alapja a szülők első érdeklődésére adott pozitív válasz. A személyzet minden tagjának közös felelőssége annak biztosítása, hogy a családok az első látogatáskor úgy érezzék, hogy szívesen látják őket, hogy

van idejük körülnézni, és lehetőségük kérdéseket feltenni. Az első látogatás alkalmával minden szülő kissé nyugtalan lesz, a szakembereknek mindig tisztában kell lenniük ezzel, és törekedniük kell arra, hogy a szülők jól érezzék magukat. A hatékony partnerségi stratégiák családonként és óvodai közösségenként eltérőek, és valószínűleg a helyi inter- szférától függően lesznek megfelelő stratégiák egy adott közösség számára.

igények, szükségletek és erőforrások. Mindazonáltal a családok gyermekeik oktatásában való részvételének előmozdítására irányuló sikeres megközelítések közös jellemzője, hogy az innovációra és a rugalmasságra összpontosítanak. A KG-családi partnerség a családokkal való együttműködéssel kezdődik, hogy azonosítsák a családok, a gyermekek és a KG személyzet erősségeit, érdekeit és szükségleteit, és olyan stratégiákat dolgozzanak ki, amelyek az azonosított erősségekre, érdekekre és szükségletekre irányulnak.

- **Kommunikáció a szülők és a szakemberek között**

A szülők és a szakemberek közötti jó kommunikáció kulcsfontosságú a gyermekek tanulásának és fejlődésének elősegítésében azáltal, hogy tisztázza a többi személy szerepét és elvárásait. A szülők és a személyzet közötti hatékony kommunikáció a pozitív hozzáállással, a bizalommal és azzal kezdődik, hogy a szülők értékesnek érezzék magukat. Egyes szülőknek különleges igényeik lehetnek az információkhoz való hozzáférés vagy a tevékenységekben való részvétel terén. A fizikai fogyatékossgal, érzékszervi károsodással vagy olvasási nehézségekkel küzdő szülőknek, akiknek az otthoni nyelvük eltér a környezet nyelvétől, hozzáférhető formában kell információt kapniuk. Néhány szülő lehet, hogy félénk vagy önbizalomhiányos, de egy kis bátorítással szívesen részt vesznek a programban. A sikeres KG-család partnerség kiépítése az egész iskola erőfeszítése kell, hogy legyen, nem pedig egy személy vagy program munkája.

- **A különbségek áthidalása**

A nyelvi és kulturális különbségek, valamint a családokat és a KG személyzetet elválasztó oktatási különbségek megnehezíthetik a kommunikációt és a családok részvételét az óvodai tevékenységekben. A KG ma a szülők sokszínű csoportjával dolgozik, akik közül néhányan nem értik meg könnyen a nekik küldött írásbeli közleményeket, és úgy látják, hogy nem felkészültek arra, hogy segítsenek gyermekeiknek a házi feladatban vagy az iskolai munkában. Az ilyen különbségek kezelésére irányuló stratégiák közé tartozik az alacsony formális oktatási nyelvi különbségekkel rendelkező szülők megszólítása kétnyelvű szolgáltatások révén a szóbeli és belső kommunikáció érdekében, az iskolai programokról és a gyermekek előrehaladásáról szóló levelek megírása a családoknak, valamint a kulturális megértés népszerűsítése az otthon és az iskola közötti bizalom kiépítése érdekében. Az érdekelteknek meg kell ismerniük saját közösségeiket is, hogy a helyi igényekhez igazodó megközelítéseket választhassanak és alakíthassanak ki. Az együttműködés egyik legfontosabb kulcstényezője az olyan hatékony partnerségek kialakítása, amelyekben a szülők szívesen látottak és megbecsültnek érzik magukat.

- **A szülők és az oktatási személyzet tájékoztatása és képzése** Az

egymással való kommunikációhoz szükséges információk és készségek nélkül a szülők és az oktatási személyzet között félreértések és bizalmatlanság alakulhat ki. Valójában a legtöbb szülő és a nevelőszemélyzet kevés képzést kap arról, hogyan dolgozzanak együtt. Műhelytalálkozók és különféle tájékoztató tevékenységek (például tájékoztató hírlevelek, kézikönyvek és házi látogatások) révén ezek a programok

megtanítja a szülőket és az oktatási személyzetet arra, hogyan bízzanak egymásban és hogyan dolgozzanak együtt a gyermekek iskolai sikere érdekében. Megközelítéseik közé tartozik a szülők otthoni tanulási támogatásának segítése, a szülők felkészítése a KG döntéshozatalában való részvételre, valamint a tanárok, az igazgatók és a teljes személyzet ellátása stratégiákkal a szülők eléréséhez és a velük való partneri együttműködéshez. E megközelítések közös jellemzője, hogy a családok és a személyzet szükségletein és céljain alapuló képzésre és tájékoztatásra helyezik a hangsúlyt, és a szülők és a KG személyzet egymás iránti negatív hozzáállásának megváltoztatására összpontosítanak.

- **A szülők felkészítése az intézményi döntéshozatalban való részvételre**

Számos program arra ösztönzi a szülőket, hogy csatlakozzanak a hivatalos bizottságokhoz, amelyek a tantervi politikáról, a szülők bevonásával kapcsolatos tevékenységekről, a költségvetésről és a reformkezdeményezésekről döntenek. Az iskolai programokkal rendelkező iskolákban az igazgatók és a tanárok döntő szerepet játszhatnak a szülők tájékoztatásában a programról és a követendő politikáról. Maguk az iskolák is úgy vélik, hogy a szülők bevonása fontos útmutatást adhat arról, hogy mit kell tenniük a gyermekek tanulási sikerének előmozdítása érdekében, és hogyan támogathatják az iskolák az egyéni különbségekből adódó tanulási nehézségeket. A döntéshozatal a szülők bevonására utal az iskolai döntésekbe, valamint a szülői vezetők és képviselők fejlesztésére. A szülők akkor vesznek részt az óvodai döntéshozatalban, amikor a KG irányító bizottságainak tagjai lesznek, vagy olyan szervezetekhez csatlakoznak, mint például a szülői/tanítói szövetség.

- **Tájékoztatás és képzés az oktatási személyzet számára**

Egyes óvodák a tanároknak, az igazgatóknak és a teljes személyzetnek tájékoztatást és stratégiákat kínálnak arról, hogyan éri el a szülőket és hogyan működjenek együtt partnerként. Ez különösen hasznos lehet az oktatási személyzet számára, akik általában kevés vagy semmilyen képzést nem kapnak ezekről a készségekről. Ezenkívül a családi struktúrákban és a közösségi életben bekövetkezett változások új vagy a korábbiaktól eltérő családi kapcsolattartási stratégiákat tehetnek szükségessé. A szakmai fejlesztési tevékenységek közé tartozhatnak a telefonhívások, a házi látogatások és más kapcsolattartási stratégiák, a gyermek otthoni kultúrájának és sokszínűségének felmérése, a szülő-tanár konferenciák kommunikációs készségei, valamint a szülők vezetői és döntéshozói szerepének bevonása a KG-be. A tanárok és más oktatási személyzet számára szervezett speciális képzések kulcsszerepet játszhatnak a szülők és a tanárok közötti hatékony partnerség akadályai közé tartozó tévhittek és sztereotípiák elosztatásában.

- **Iskolák, családok és családi erőforrásközpontok**

A Családi Erőforrás Központok számos támogatást nyújtanak a családok számára, beleértve a tanórákon való részvételt, önkéntes tevékenységek szervezését a KG-ben, valamint a családok tájékoztatását és ötleteket nyújtanak a gyermekeknek arra vonatkozóan, hogyan segíthetnek a tananyaghoz kapcsolódó egyes tantervi feladatokban.

lated tevékenységek. Egyesek olyan szolgáltatásokat is nyújtanak a családoknak, mint például a szállítás és a gyermekgondozás, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a családok részt vehessenek a központ tevékenységeiben, valamint egészségügyi, foglalkoztatási vagy lakhatási igényekkel kapcsolatos ajánlásokat. Mindegyikük azon a vezérfilozófián alapul, hogy az iskoláknak és a családoknak széles körű támogatásra van szükségük a gyermekek neveléséhez. A központok szorosan együttműködnek az oktatási személyzettel és a szülői szervezetekkel a családi tevékenységek szponzorálása és az otthoni és iskolai kommunikáció elősegítése érdekében. Általában olyan kényelmes helyet kínálnak, ahol a szülők találkozhatnak a tanárokkal, a családok pedig tájékoztatást kaphatnak a gyermekgondozási utalásokról és ösztöndíjakról, tanácsot kaphatnak a problémák megoldásához, igénybe vehetik a házi feladatközpontot és felnőttképzési órákon vehetnek részt.

- **A szülők mint partnerek az egész iskolára kiterjedő szerkezetátalakításban**

A sikeres iskolák vagy KG aktív partnerként vonják be a szülőket az iskolai szerkezetátalakítási folyamatba. A családok és az iskola/iskolák/KG közötti hagyományos hierarchikus kapcsolat helyett, ahol az iskolai személyzet egyoldalú döntéseket hoz, a sikeres szülői bevonás arra törekszik, hogy a szülőket vezetőként és egyenrangú partnerként fejlessze az oktatási folyamatban. Ennek egyik módja a szülői részvétel szervezeti struktúráinak létrehozása, például szülői és önkéntes bizottságok létrehozása. A szülők más döntéshozó bizottságokban is részt vehetnek, mint például a telephelyi vezetői tanácsok és az iskolafejlesztési csoportok. E bizottságok tagjaiként a szülők megoszthatják ötleteiket, és segíthetnek a költségvetéssel, a tanárok és igazgatók felvételével, az intézményi tervekkel és a szülők bevonásával kapcsolatos oktatási politikákkal kapcsolatos döntések meghozatalában. A szülők és a személyzet tagjai együtt dolgoznak a reformkezdeményezéseken a gyermekek, a tanárok és a szülők közötti szorosabb kapcsolatok előmozdítása és a gyermekek fejlődésének javítása érdekében.

- **Az iskolai terek használata a szülők és családok számára**

Az iskolák egyszerű lépéseket tehetnek annak érdekében, hogy a szülők kényelmesen érezzék magukat. Például egy üdvözlő tábla kihelyezése vagy egy szülői önkéntes alkalmazása a bejáratnál fogadja a látogatókat, bejelentkezik, és elirányítja őket az osztálytermekbe vagy az irodába, sokkal megnyugtatóbb első benyomást kelt, mint egy mindenütt megtalálható tábla, amely arra utasítja a látogatókat, hogy "jelentkezzenek az irodában". Sok iskola további lépéseket tett annak érdekében, hogy iskoláját fizikailag is barátságossá tegye a szülők számára. A használaton kívüli osztálytermeket helyszíni családi vagy szülői központokká alakították át, ahol a szülők szülői értekezleteket tarthatnak, könyveket és egyéb tananyagokat kölcsönözhetnek, műhelyfoglalkozásokat, önkéntes

tevékenységeket folytathatnak más szülőkkel és az oktatási személyzet tagjaival.

- **A kulturális megértés előmozdítása**

A szakembereknek tiszteletben kell tartaniuk a sokféleséget, és reagálniuk kell a közösségen belüli kultúrákra. Sokszínű és változó társadalomban élünk. A kisgyermek sokszínűséggel kapcsolatos attitűdjét befolyásolja a körülöttük lévő felnőttek viselkedése. Minden családot meg kell becsülni és üdvözölni kell. A nyelvi akadályok lebontása hatalmas lépés a szülők részvételének növelése felé a gyermekeik oktatásában.

A különböző kultúrájú és háttérű családokkal való kapcsolatépítés szintén különös figyelmet érdemel, ha minden család jól érzi magát az iskolai tevékenységekben. Sok iskolában az iskola és az otthon kapcsolattartója kulcsszerepet játszhat a különböző háttérű szülők megszólításában és az otthon és az iskola közötti hídépítésben. Az otthon-iskola kapcsolattartó személy szorosan azonosul a közösséggel, és ugyanazt a kulturális háttérrel osztja meg, mint a szülők; ő jó helyzetben van ahhoz, hogy elérje a szülőket, és meghívja őket a gyermekeik oktatásában való részvételre. Az iskola és az otthon közötti kapcsolaton keresztül az iskolák megértésen és bizalmon alapuló kapcsolatokat építhetnek ki a szülőkkel.

Források

- ANDERSON, K. J., MINKE, K. M. 2007. A szülők bevonása az oktatásba: a szülők döntéshozatalának megértése. *J. Educ. Res.* 100, 311-323. <https://doi.org/10.3200/JOER.100.5.311-323>.
<https://doi.org/10.3200/JOER.100.5.311-323>
- BAECK, U. D. 2010. "A szakemberek": a tanároknak a szülők iskolai bevonásával kapcsolatos nézeteiről szóló tanulmány. *Br. J. Soc. Edu.* 31, 323-335. <https://doi.org/10.1080/01425691003700565>
- BAKKER, J. T., DENESSEN, E. J. P. G. 2007. A szülői részvétel fogalma: Néhány elméleti és empirikus megfontolás. <https://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/56052/56052.pdf>.
- BAXTER, G., KILDERRY, A. 2022. Családi-iskolai partnerségi diskurzus: Incon- sistenties, misrepresentation, and counter narratives. *Teaching and Teacher Education*, 109, 103561. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103561>.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103561>
- CAIRNEY, T. 2000. Az osztályterem falain túl: A család és a közösség mint oktatási partnerek újrafelfedezése. *Educational Review*, 52(2), 163-174. <https://doi.org/10.1080/713664041>. <https://doi.org/10.1080/713664041>
- CHEN, W.-B., GREGORY, A. 2009. A szülői részvétel mint védőfaktor a középiskolába való átmenet során. *J. Educ. Res.* 103, 53-62. <https://doi.org/10.1080/00220670903231250>.
<https://doi.org/10.1080/00220670903231250>
- DOBBIE, W., FRYER, R. G., JR. 2009. Elégségesek-e a magas színvonalú iskolák a teljesítménykülönbség megszüntetéséhez? Egy harlemi társadalmi kísérlet bizonyítékai. Boston, MA: Harvard University. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w15473/w15473.pdf.
- DRIESSEN, G., SMIT, F., SLEEGERS, P. 2005. A szülői részvétel és az iskolai teljesítmény. *Br. Educ. Res. J.* 31, 509-532. <https://doi.org/10.1080/01411920500148713>.
<https://doi.org/10.1080/01411920500148713>
- EPSTEIN, J. L., VAN VOORHIS, F. L. 2010. Az iskolai tanácsadók szerepe a családokkal és közösségekkel való partnerségek fejlesztésében a tanulói siker érdekében. *Professional School Counseling*, 14(1). <https://doi.org/10.1177/2156759X1001400102>.
<https://doi.org/10.1177/2156759X1001400102>
- EPSTEIN, J. L., SANDERS, M. G., SIMON, B. S., SALINAS, K. C., JANSORN, N. R.,

VAN VOORHIS, F. L. 2002. Iskolai, családi és közösségi partnerségek: A cselekvés kézikönyve (2. kiadás). Thousand Oaks, CA: Corwin.
<https://www.govinfo.gov/content/pkg/ERIC-ED467082/pdf/ERIC-ED467082.pdf>.

- FRANCK, L. S., O'BRIEN, K. 2019. A családközpontú gondozás fejlődése: A szülő által nyújtott beavatkozások támogatásától a családközpontú integrált ellátás modelljéig. *Birth defects research*, 111(15), 1044-1059. <https://doi.org/10.1002/bdr2.1521>. <https://doi.org/10.1002/bdr2.1521>
- FRIEDMAN, B. A., BOBROWSKI, P. E., GERACI, J. 2006. A szülők iskolai elégedettsége: etnikai hasonlóságok és különbségek. *J. Educ. Adm.* 44, 471-486. <https://doi.org/10.1108/09578230610683769>. <https://doi.org/10.1108/09578230610683769>
- FUNKHOUSER, J., GONZALES, M. 1997. A családok bevonása a gyermekek oktatásába: Sikeres helyi megközelítések. Washington, DC: US Department of Education. <https://www2.ed.gov/PDFDocs/97-7022.pdf>.
- GIBBONS, S., SILVA, O. 2011. Az iskola minősége, a gyermekek jóléte és a szülők elégedettsége. *Econ. Educ. Rev.* 30, 312-331. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2010.11.001>. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2010.11.001>
- GOFF, W., PHILLIPSON, S., CLARKE, S. 2023. Partnerségek a családokkal és közösségekkel: Building Dynamic Relationships. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781108903837>.
- HANNON, L., O'DONNELL, G. M. 2022. Tanárok, szülők és család-iskola partnerségek: érzelmek, tapasztalatok és érdekérvényesítés. *Journal of Education for Teaching*, 48(2), 241-255. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02607476.2021.1989981>. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02607476.2021.1989981>
- HELTON, J. J., COOPER-SADLO, S. C., HOUSE, N. G., ADLER, H., NORTON, L. 2022. A gyermekjóléti ellátásban érintett családok ellenálló képessége: A Mixed-Methods Study. *Social Work Research*, 46(2), 153-161. <https://doi.org/10.1093/swr/svac004>. <https://doi.org/10.1093/swr/svac004>
- HENDERSON, A. T., MAPP, K. L. (szerk.). 2002. A bizonyítékok új hulláma: Az iskolai, családi és közösségi kapcsolatok hatása a tanulók teljesítményére. Austin, TX: National Centre for Family and Community Connections with Schools, Southwest Educational Development Laboratory. <https://sedl.org/connections/resources/evidence.pdf>. <https://sedl.org/connections/resources/evidence.pdf>.
- HENDERSON, A. T., MAPP, K. L., JOHNSON, V. R., DAVIES, D. 2007. Beyond a süteményvásár: A család-iskola partnerségek alapvető útmutatója. New York, NY: New York Press. [file:///C:/Users/kissn/Downloads/eScholarship%20UC%20item%205w75c6xt%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/kissn/Downloads/eScholarship%20UC%20item%205w75c6xt%20(1).pdf)

- HILL, N. E., CASTELLINO, D. R., LANSFORD, J. E., NOWLIN, P., DODGE, K. A., BATES, J. E., PETIT, G. S. 2004. A szülők tanulmányi részvétele az iskolai viselkedés, a teljesítmény és a törekvések összefüggésében: Demográfiai eltérések a serdülőkorban. *Child Development*, 75, 1491-1509.
<https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-8624.2004.00753.x>.
<https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-8624.2004.00753.x>

- PARSONS, S., KOVSHOFF, H., IVIL, K. 2022. Digitális történetek az átmenethez: a bizonyítékbázis közös strukturálása a korai években autista gyermekekkel, családokkal és szakemberekkel. *Educational review*, 74(6), 1063-1081. <https://doi.org/10.1080/00131>. <https://doi.org/10.1080/00131911.2020.1816909>

MODUUL DETAILS	
Modul címe	SPECIÁLIS IGÉNYŰ KISGYERMEKEK
A modul leírása	<p>A modul tanulási eredményei magukban foglalják a különböző fejlődési zavarok jellemzőinek és következményeinek megértését, lehetővé téve a pedagógusok számára, hogy elemezzék és alkalmazzák a holisztikus gyermekfejlesztés inkluzív stratégiáit. Az inkluzív gyakorlatok előmozdításával és a gyermekek jogainak tiszteletben tartásával kapcsolatos etikai megfontolások és felelősségek hangsúlyosak, felkészítve a pedagógusokat arra, hogy érzékenyen és együttérzéssel foglalkozzanak az egyes gyermekek egyedi szükségleteivel. A modul kitér a pedagógusok és gondozók előtt álló kihívásokra is, és stratégiákat javasol a szakmai elismerésre és a támogató rendszerekre a befogadó és gondoskodó oktatási környezet előmozdítása érdekében.</p> <p>A modulban nagy hangsúlyt kap a nemek közötti egyenlőség és sokszínűség előmozdítása, és arra ösztönzi a pedagógusokat, hogy olyan exkluzív tereket hozzanak létre, amelyek minden gyermek egyedi identitását ünneplik. Ezen túlmenően az egyénre szabott oktatási tervek (IEP) jelentőségét is feltárjuk, felkészítve a pedagógusokat arra, hogy személyre szabott, az egyes gyermekek erősségeire és kihívásaira szabott támogatást nyújtsanak. A családokkal és a közösségi partnerekkel való együttműködés a hatékony speciális oktatás létfontosságú elemeként kerül kiemelésre, felismerve a szülők és a gondozók szerves szerepét a gyermek növekedésében és fejlődésében. A modul arra ösztönzi a pedagógusokat, hogy aktívan működjenek együtt a családokkal és a közösségi szervezetekkel a sajátos szükségletű gyermekek átfogó ellátása és támogatása érdekében.</p> <p>A modul a speciális oktatás legújabb trendjeinek és innovációinak bemutatásával képessé teszi a pedagógusokat arra, hogy naprakészek maradjanak a fejlődő gyakorlatokkal, integrálva az inkluzív technológiákat és a bizonyítékokon alapuló oktatási stratégiákat. Az erősségeken alapuló megközelítések elfogadása, valamint a társadalmi igazságosság és méltányosság előmozdítása ösztönzően hat, elősegítve a támogató és befogadó tanulási környezet kialakulását. A modul foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyermekek általános iskolába való kritikus átmenetével is, és stratégiákat kínál a folyamat zökkenőmentes megkönnyítésére.</p>

MODUL TANULÁSI EREDMÉNYEK (ismeretek és készségek)	
A modul sikeres elvégzése után a hallgató képes lesz:	
L01	A különböző fejlődési rendellenességek és speciális szükségletek jellemzőinek és következményeinek megértése a kisgyermekkorban.
L02	Elemezze és alkalmazza az inkluzív stratégiákat a sajátos szükségletű gyermekek holisztikus fejlődésének támogatására.
L03	Azonosítsa a kisgyermeknevelők etikai megfontolásait és felelősségét a befogadó gyakorlatok előmozdítása és a gyermekek jogainak tiszteletben tartása terén.
L04	Vizsgálja meg a kisgyermeknevelők és gondozók előtt álló kihívásokat az inkluzív oktatás biztosítása során, és javasoljon stratégiákat a szakmai elismerés és a támogatási rendszerek előmozdítására.
L05	A nemek közötti egyenlőtlenségek hatásának értékelése a kora gyermekkori nevelésben, és stratégiák javasolása a nemek közötti egyenlőség és sokszínűség előmozdítására.
L06	Részt vesz az egyéni oktatási tervek (IEP) kidolgozásában és végrehajtásában, figyelembe véve a sajátos szükségletű gyermekek egyedi erősségeit és kihívásait az egyéni támogatás biztosítása érdekében.
L07	A szakmai szakszervezetek és nemzetközi szervezetek szerepének feltárása a kisgyermekkorban a szakemberek jogainak és jólétének védelmében, valamint a szakpolitikák és gyakorlatok alakításában. Elősegíti a szakemberek közötti hatékony kommunikációt és együttműködést, bizonyítva, hogy képes rendszeres megbeszéléseken részt venni, információkat megosztani és koordinálni a sajátos szükségletű gyermekek hatékony támogatása érdekében tett erőfeszítéseket.
L08	Konfliktusok megoldása és a kihívások közös kezelése, a problémamegoldó készségek felhasználásával az együttműködő csapatokban felmerülő potenciális konfliktusok és kihívások kezelése.
L09	

INDIKATÍV TARTALOM (A TÁRGYALANDÓ TÉMÁK LISTÁJA)

Részletes tanterv és tartalmi megjegyzések

- **Bevezetés a speciális szükségletekbe a kisgyermekkorai nevelésben**

Ez a téma áttekintést nyújt a kisgyermekkorai speciális szükségletekről, kiemelve az inkluzív oktatás fontosságát. Foglalkozik a történelmi háttérrel, a jogi keretekkel és a korai beavatkozás jelentőségével a különböző szükségletű gyermekek támogatásában. A téma révén a pedagógusok mélyebb megértést szereznek a speciális szükségletek fogalmáról és osztályozásáról a korai gyermekkorban, felismerve az egyedi kihívásokat és lehetőségeket, amelyeket ezek a gyermekek oktatási útjuk során jelentenek. A tananyag a kisgyermekkor speciális nevelésének történelmi perspektíváiba merülve rávilágít az inkluzív gyakorlatok fejlődésére és a tanulás holisztikusabb megközelítésének pozitív hatására.

Nagy hangsúlyt fektet az európai országokban az inkluzív oktatást elősegítő jogi keretek és szakpolitikák feltárására. Ezeknek a politikáknak a megértése kulcsfontosságú ahhoz, hogy a pedagógusok számára világos úttervet nyújtson a tanulók eltérő igényeit figyelembe vevő inkluzív környezetek kialakításához. A téma emellett hangsúlyozza a korai beavatkozás fontosságát, amely a speciális szükségletű gyermekek támogatásának egyik alappillére. A kihívások korai felismerésével és kezelésével a pedagógusok döntő szerepet játszhatnak az optimális fejlődés elősegítésében és a kis tanulók eredményeinek javításában.

A speciális szükségletek meghatározása és osztályozása a kisgyermekkorban. A kisgyermekkor speciális nevelésének történelmi perspektívái. A befogadást elősegítő jogi keretek és politikák az európai országokban. Az inkluzív oktatás előnyei és kihívásai a korai években. A tanárok, szülők és szakemberek közötti együttműködés fontossága.

- **A fejlődési rendellenességek megértése a korai gyermekkorban**

Ez a téma a kisgyermekkorban elterjedt különböző fejlődési rendellenességekkel foglalkozik, feltárva azok jellemzőit és a tanulásra és a fejlődésre gyakorolt hatásait. A pedagógusokat olyan stratégiákkal ruházza fel, amelyekkel hatékonyan támogathatják a speciális fogyatékkal élő gyermekeket. A korai jelek és kihívások felismerésével a tanárok bizonyítékokon alapuló stratégiákat alkalmazhatnak a személyre szabott támogatás biztosítására, elősegítve a befogadó és erősítő tanulási környezet kialakulását. A pedagógusok és más szakemberek közötti együttműködés fokozza a fejlődési rendellenességgel küzdő fiatal tanulók átfogó gondozását, lehetővé téve számukra, hogy teljes mértékben kiaknázzák lehetőségeiket és sikeresek legyenek tanulmányi és személyes téren.

Autizmus spektrumzavar (ASD). Figyelemhiányos hiperaktivitási zavar (ADHD). Értelmi fogyatékoság (ID). Beszéd- és nyelvi zavarok. Érzékszervi feldolgozási zavarok (SPD).

- **A roma gyermekek téves diagnosztizálásának gátjainak megtörése**

Az európai roma gyermekek - beleértve az olyan országokat, mint Szlovákia és a posztkommunista nemzetek - gyakran szembesülnek azzal, hogy a minőségi oktatáshoz való hozzáférés nehézségekbe ütközik, és néha tévesen speciális szükségletekkel rendelkező gyermekként diagnosztizálják őket. A roma közösség Európa legnagyobb etnikai kisebbségi csoportjai közé tartozik, és gyakran tapasztal megkülönböztetést és társadalmi kirekesztést, ami kihat az oktatási eredményeikre.

Az egyik fő probléma az, hogy a tanulmányi nehézségeket tévesen értelmiségi vagy fejlődési fogyatékoságnak tulajdonítják, ami a roma gyermekek speciális szükségleteinek túldiagnosztizálásához vezet. A nyelvi akadályok és a kulturális különbségek szintén hozzájárulnak a problémához. Ennek megoldásához átfogó megközelítésre van szükség, amely magában foglalja a kulturálisan érzékeny oktatást, a különböző szükségletek felismerésére irányuló tanárképzést, valamint az előítéletek elleni küzdelmet és a befogadást elősegítő politikákat. A befogadó környezet kialakításával Európa megtörheti a téves diagnózisok körét, és a roma gyermekek számára tisztességes és méltányos oktatási lehetőségeket biztosíthat a tanulmányi és személyes fejlődésükhöz.

Diszkrimináció és társadalmi kirekesztés. Kulturális tudatosság és érzékenység. A hatékony kommunikációt akadályozó nyelvi akadályok felismerése és leküzdése. A roma közösséggel szembeni sztereotípiák és előítéletek elleni küzdelem. A kisgyermekkori neveléshez való méltányos hozzáférés biztosítása. Pedagógusképzés és szakmai fejlődés. Inkluzív tanterv. Szülői elkötelezettség és bevonás.

- **Értékelési és korai beavatkozási stratégiák**

A hatékony értékelési technikák és a korai beavatkozás létfontosságú szerepet játszanak a speciális szükségletek kezelésében. Ez a téma a fiatal gyermekekre szabott formális és informális értékelési módszereket és a bizonyítékokon alapuló intervenciós stratégiákat tárgyalja. A modul kiemeli a hatékony értékelési technikák és a korai beavatkozás döntő szerepét a kisgyermek speciális szükségleteinek kezelésében. Elmélyül a formális és informális értékelési módszerekben, és a pedagógusokat bizonyítékokon alapuló, az egyes gyermekek egyedi igényeihez igazodó beavatkozási stratégiákkal látja el.

Tervek (IFSP) az oktatásnak az egyes gyermekek sajátos igényeihez való igazítása során. A különböző szükségletekre vonatkozó, bizonyítékokon alapuló beavatkozási megközelítések kerülnek megvitatásra, lehetővé téve a tanárok számára, hogy olyan célzott stratégiákat alkalmazzanak, amelyek hatékonyan támogatják a gyermekek fejlődését. A modul emellett feltárja a technológia felhasználását a korai beavatkozásban, lehetővé téve a pedagógusok számára, hogy a digitális eszközöket a tanulási tapasztalatok javítására használják fel. A fejlődés nyomon követése és a beavatkozások adaptálása a gyermekek növekedésével és fejlődésével párhuzamosan a modul lényeges elemeit képezi, biztosítva a folyamatos támogatást és fejlődést a speciális szükségletű kis tanulók számára. Összességében ez a modul átfogó eszköztárral látja el a pedagógusokat a gyermekek értékeléséhez, beavatkozásához és hatékony támogatásához, elősegítve optimális növekedésüket és fejlődésüket.

A speciális szükségletek szűrése és azonosítása a korai gyermekkorban. Egyéni oktatási tervek (IEP) és egyéni családi szolgáltatási tervek (IFSP). Bizonyítékokon alapuló beavatkozási megközelítések a különböző szükségletek esetében. A technológia felhasználása a korai beavatkozásban. A fejlődés nyomon követése és a beavatkozások kiigazítása.

- **Inkluzív kisgyermekkorai környezetek létrehozása**

Az inkluzív kisgyermekkorai környezet kialakítása a speciális nevelés egyik alappillére, amely hangsúlyozza a befogadó és támogató légkör kialakításának fontosságát minden kis tanuló számára. Ez a terület az univerzális tanulási tervezési elvek (UDL) megvalósítására összpontosít, amelyek biztosítják, hogy a tanulási tapasztalatok hozzáférhetőek és hasznosak legyenek a különböző szükségletekkel rendelkező gyermekek számára. A pedagógusok alkalmaznak adaptációkat és módosításokat a tanulási környezetben, hogy alkalmazkodjanak a különböző tanulási stílusokhoz és képességekhez, elősegítve egy olyan befogadó és méltányos tér kialakítását, ahol minden gyermek boldogulhat. A differenciálási stratégiák alkalmazásával a tanárok minden tanuló egyedi igényeit figyelembe veszik, elősegítve az aktív elkötelezettséget és az osztályteremben való részvételt. Emellett hangsúlyt fektetnek a pozitív és elfogadó osztálytermi kultúra kialakítására, ahol az empátia, a tisztelet és a megértés ápolása biztonságos teret teremt a gyermekek számára a felfedezéshez, a tanuláshoz és a közös fejlődéshez. A társas interakciók és a társak támogatásának elősegítésével a pedagógusok olyan befogadó közösséget alakítanak ki, ahol a gyermekek nemcsak tanulmányi, hanem szociális és érzelmi szempontból is fejlődnek, megalapozva ezzel jövőbeli sikerüket és jólétüket.

Egyetemes tanulás tervezésének (UDL) elvei. Alkalmazások és módosítások a tanulási környezetben. Differenciálási stratégiák a

különböző tanulóknak való megfelelés érdekében. Pozitív és elfogadó osztálytermi kultúra kialakítása. A társas interakciók és a társak támogatásának elősegítése.

- **Együtműködés a családokkal és a közösségi partnerekkel**

A családok bevonása és a közösségi partnerekkel való együtműködés kulcsfontosságú a sajátos szükségletű gyermekek szükségleteinek hatékony kezeléséhez. Ez a téma ex-

stratégiákat dolgoz ki az erős partnerségek és támogató hálózatok kiépítésére. A családokkal és a közösségi partnerekkel való együttműködés a speciális oktatás egyik létfontosságú aspektusa, amely felismeri az erős partnerségek kiépítésének fontosságát a különböző igényekkel rendelkező gyermekek szükségleteinek támogatása érdekében. Ez a terület a családközpontú gyakorlatokat hangsúlyozza a kisgyermekkorai nevelésben, elismerve a szülők és gondozók kritikus szerepét gyermekük fejlődésében. A pedagógusok a családokkal való hatékony kommunikációt helyezik előtérbe, nyílt és átlátható párbeszédet folytatva, hogy megértsék minden egyes gyermek egyedi erősségeit, kihívásait és céljait. A családok bevonásával a gyermek tanulási útjába a pedagógusok olyan támogató és együttműködő megközelítést alakítanak ki, amely túlmutat az osztályterem falain.

Ezen túlmenően ez a terület a közösségi szervezetekkel és támogató szolgáltatásokkal való együttműködés stratégiáit vizsgálja a speciális szükségletű gyermekek átfogó ellátása érdekében. A közösségi partnerekkel együttműködve a pedagógusok az erőforrások és a szakértelem széles skálájához férhetnek hozzá a gyermek növekedésének és fejlődésének támogatása érdekében. Kiemelt szerepet kap a családok képessé tétele arra, hogy kiálljanak gyermekük szükségleteiért, biztosítva, hogy a szülők és gondozók aktív résztvevői legyenek az oktatási döntéshozatali folyamatnak. A családokkal és a közösségi partnerekkel való hatékony együttműködés révén a pedagógusok olyan holisztikus és gondoskodó környezetet teremtenek, amely elősegíti a sajátos szükségletű gyermekek optimális fejlődését. Az otthon, az iskola és a közösség erőfeszítéseinek összehangolásával a pedagógusok javíthatják a gyermek tanulási élményét és jólétét, erős alapot biztosítva a jövőbeli sikerhez és a társadalomba való beilleszkedéshez.

Családközpontú gyakorlatok a kisgyermekkorai nevelésben. Hatékony kommunikáció a szülőkkel és gondozókkal. A családok bevonása a gyermek tanulási folyamatába. Együttműködés a közösségi szervezetekkel és támogató szolgáltatásokkal. A családok képessé tétele a gyermekek szükségleteinek képviselőre.

- **Játékalapú tanulás speciális igényű gyermekek számára**

A játék a tanulás és a fejlődés hatékony eszköze. Ez a téma a játékalapú tanulás jelentőségét vizsgálja a különböző szükségletű gyermekek támogatásában, és azt, hogy a tanárok hogyan tudják a játéktevékenységeket az egyéni igényekhez igazítani. A Játékalapú tanulás speciális szükségletű gyermekek számára olyan átalakító megközelítés, amely felismeri a játék erejét a különböző szükségletű fiatal tanulók holisztikus fejlődésének támogatásában. A kora gyermekkorai nevelés e speciális területe kiemeli a játék jelentőségét, mint a tanulás és a felfedezés

értékes eszközét. A pedagógusok különböző játéktevékenységeket hajtanak végre, amelyeket az egyes gyermekek egyéni igényeihez igazítanak, biztosítva ezzel az aktív elkötelezettséget és részvételt. Azzal, hogy a pedagógusok felismerik a játék előnyeit a speciális szükségletű gyermekek számára, például a szociális készségek, a kommunikáció és az érzékszervi felfedezés elősegítését, gondoskodó és befogadó játékkörnyezetet teremtenek. A strukturált és strukturálatlan játéktevékenységek révén a gyermekek a gyermeki

alapvető készségek fejlesztése, kapcsolatok kiépítése társaikkal, valamint kognitív és motoros képességeik fejlesztése. Emellett a pedagógusok érzékszervbarát játéktérket hoznak létre a gyermekek érzékszervi feldolgozási igényeinek megfelelően, olyan környezetet kialakítva, amely támogatja a gyermekek általános jólétét és tanulását. A játékalapú tanulás elfogadásával a kisgyermeknevelők lehetővé teszik a speciális igényű gyermekek számára, hogy felfedezzék és kifejezzék magukat, és elősegítik a tanulás iránti szeretetet, amely meghatározza oktatási útjukat és jövőbeli sikereiket.

A játék előnyei a speciális igényű gyermekek számára. Játékok és anyagok adaptálása az inkluzív játékhoz. Strukturált és strukturálatlan játéktevékenységek. A játék szerepe a szociális készségek és a kommunikáció fejlesztésében. Érzékelésbarát játéktér kialakítása.

- **Kommunikáció és nyelvi fejlesztés a speciális oktatásban A**

kommunikációs készségek alapvető fontosságúak a gyermekek általános fejlődése szempontjából. Ez a téma a speciális igényű gyermekek nyelvi fejlődését és kommunikációs stratégiáit vizsgálja. A kommunikáció és nyelvi fejlesztés a speciális oktatásban alapvető szempont, amely kiemeli az effektív kommunikációs készségek jelentőségét a gyermek általános fejlődésében. Ez a szakterület a nyelvi fejlődés mérföldköveit vizsgálja a kora gyermekkorban, képessé téve a pedagógusokat a receptív és expresszív nyelvi készségek fejlesztésére. A kiegészítő és alternatív kommunikációs (AAC) rendszereket a különböző szükségletekkel rendelkező gyermekek kommunikációs útjának támogatására alkalmazzák. A pedagógusok a mesemondást és a nyelvi stimulációs tevékenységeket használják a nyelvi fejlődés ösztönzésére, miközben a többnyelvűséget is elősegítik az inkluzív osztályterekben. Az erős kommunikációs készségek fejlesztésével a pedagógusok lehetővé teszik a speciális szükségletű gyermekek számára, hogy magabiztosan fejezzék ki magukat, elősegítve kognitív, szociális és érzelmi fejlődésüket.

A nyelvi fejlődés mérföldkövei a korai gyermekkorban. Támogató és alternatív kommunikációs (AAC) rendszerek. A receptív és expresszív nyelvi készségek fejlesztésére irányuló stratégiák. Mesemondás és nyelvi ösztönző aktivitások. A többnyelvűség elősegítése inkluzív osztályokban.

- **A sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi és szociális fejlődése A**

sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi és szociális jólétének támogatása létfontosságú az általános sikerességükhöz. Ez a téma a fiatal tanulók szociális-érzelmi szükségleteinek megértésével és kezelésével foglalkozik. Ez a szakterület hangsúlyozza a különböző szükségletekkel rendelkező fiatal tanulók szociális készségeinek fejlődését és a társakkal való interakciók támogatásának fontosságát. **TANTERV A KORA**

Az önbecsülés és az ellenálló képesség fejlesztése a speciális igényű gyermekeknél egy másik kulcsfontosságú szempont, a pozitív érzezet kialakítása és a képességeikbe vetett bizalom erősítése. A pedagógusok bizonyítékokon alapuló megközelítéseket alkalmaznak a kihívást jelentő viselkedésformák kezelésére, és olyan támogató és megértő környezetet biztosítanak, amelyben a gyermekek biztonságban érzik magukat a felfedezés és a tanulás terén.

Az osztályteremben olyan gondoskodó és befogadó környezet megteremtése a legfontosabb, ahol a gyerekek úgy érzik, hogy elfogadják és értékelik őket, amilyenek. A pozitív kapcsolatok ápolásával és a társak támogatásának ösztönzésével a pedagógusok minden tanulóban kialakítják az összetartozás és a szociális kötődés érzését. E megközelítés révén a sajátos szükségletű gyermekek erős szociális készségeket, kommunikációs képességeket és érzelmi intelligenciát fejlesztenek, amelyek alapvető fontosságúak általános fejlődésük és jövőbeli sikereik szempontjából mind a tanulmányi, mind a személyes szférában. Azzal, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi és szociális jólétét kiemelten kezelik, a pedagógusok egy olyan befogadóbb és együttérzőbb társadalom felé egyengetik az utat, amely minden egyén egyediségét és lehetőségét elfogadja.

Szociális készségek fejlesztése és társas interakciók. Érzelmi szabályozás és önismeret. Az önbecsülés és az ellenálló képesség fejlesztése a sajátos szükségletű gyermekeknél. Stratégiák a kihívást jelentő viselkedésformák kezelésére. Támogató és gondoskodó osztálytermi környezet kialakítása.

- **Támogató technológia a kisgyermekkori nevelésben**

A segítő technológia jelentősen segítheti a speciális igényű gyermekek tanulási útját. Ez a téma a különböző segítő technológiákat és azok integrációját vizsgálja a kisgyermekkori osztálytermekben. A speciális nevelés ezen területe a különböző segítő technológiák integrálására összpontosít, az egyes gyermekek egyéni igényeihez igazodva. A kiterjesztett és virtuális valóságos alkalmazásoktól kezdve a mobilalkalmazásokig és -eszközökig ezek a technológiai eszközök innovatív módokat kínálnak a tanulási folyamatban való részvétel és elkötelezettség fokozására. A pedagógusok a segítő technológiákat a kommunikáció, a motoros készségek és a kognitív fejlődés elősegítésére használják, inkluzívabb és hozzáférhetőbb tanulási környezetet teremtve. A technológia erejét kihasználva a kisgyermeknevelők hatékonyan alkalmazkodhatnak a speciális szükségletű gyermekek egyedi képességeihez, felszabadítva teljes potenciáljukat, és elősegítve a függőség és az önállóság érzését, miközben elindulnak oktatási útjukon.

Segítő technológiák típusai a különböző igényekhez. Kiterjesztett és

virtuális alkalmazások. Mobil alkalmazások és eszközök speciális igényű gyermekek számára. A digitális tanulási források akadálymentesítési jellemzői. A segítő technológiai eszközök hatékonyságának értékelése.

- **Korai írás-olvasás és számolási készség a sajátos nevelési igényű gyermekek számára**

Az írás-olvasási és számolási készségek képezik a tanulmányi siker alapját. Ez a téma a tanítási stratégiák adaptálására összpontosít, hogy elősegítse a korai írástudás és számolási képességek fejlődését a sajátos szükségletű gyermekeknél. Ez a speciális oktatási terület a tanítási stratégiák adaptálására összpontosít, hogy elősegítse a korai írás-, olvasás- és számolási képességek fejlődését, figyelembe véve az egyes gyermekek egyedi tanulási stílusát és képességeit. A pedagógusok bizonyítékokon alapuló megközelítéseket alkalmaznak, mint például a fonika és az olvasási intervenciók, a nyelvelsajátítás és az olvasásértés elősegítése érdekében. Hasonlóképpen, a gyakorlatias tevékenységeket és a differenciált oktatást használják a számolási fogalmak elsajátítására, erős matematikai alapokat teremtve. Azzal, hogy a pedagógusok felismerik és kezelik a sajátos szükségletű gyermekek sajátos kihívásait ezeken az alapvető területeken, a tanulási folyamatba való aktív bekapcsolódásra ösztönzik őket, és szilárd alapot teremtenek jövőbeli oktatási útjukhoz.

Fonikai és olvasási beavatkozások. Számolási fogalmak és gyakorlati aktivitások. Differenciált oktatás az írás-olvasás és a számolás területén. Az írás-olvasás és a számolás tananyagba való integrálása. A tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek támogatása az írás-olvasás és a számolás terén.

- **A sajátos nevelési igényű gyermekek átmenete az általános iskolába**

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára kritikus fontosságú a zökkenőmentes átmenet a kisgyermekkori nevelésből az általános iskolába. Ez a téma olyan stratégiákat vizsgál, amelyek megkönnyítik ezt a folyamatot és támogatják a gyermekek sikeres beilleszkedését. Ez a kulcsfontosságú folyamat a különböző szükségletekkel rendelkező kisgyermekek számára a kora gyermekkori nevelésből az általános iskolába való zökkenőmentes és sikeres átmenet biztosítására összpontosít. Az egyik kiemelkedő tendencia az egyénre szabott átmenetre vonatkozó tervek végrehajtása minden egyes gyermek számára. Ezeket a terveket a gyermek sajátos igényeihez igazítják, figyelembe véve a gyermek erősségeit, kihívásait és az átmeneti időszak alatti támogatási igényeit. A személyre szabott tervek elkészítésével a pedagógusok jobban fel tudják készíteni a sajátos szükségletű gyermekeket az új iskolai és szociális környezetre, csökkentve a szorongásokat és biztosítva a pozitív kezdést az általános iskolai oktatásban.

A koragyermekkori nevelők és az általános iskolai tanárok közötti együttműködés a sikeres átmenet megkönnyítése szempontjából létfontosságú tendenciává vált. A hatékony kommunikáció és információcsere a két oktatási szakasz között biztosítja a támogatás folyamatosságát és az egyes gyermekek fejlődésére és szükségleteire

vonatkozó információk zökkenőmentes átadását. Ez az együttműködés lehetővé teszi az általános iskolai tanárok számára, hogy jobban megértsék a speciális szükségletű gyermekek egyéni jellemzőit, és így célzott támogatást és differenciált oktatást nyújthassanak. Emellett a szülők aktív bevonása az átmenet folyamatába egy másik jelentős tendencia. A szülők perspektívái és betekintése a saját gyermekeik

A gyermek erősségei és kihívásai felbecsülhetetlenek az átfogó átmenetre vonatkozó tervek kidolgozásában, valamint az otthon és az iskola közötti összehangolt megközelítés biztosításában. A szülői hozzájárulás beépítésével a pedagógusok elősegítik a partneri viszony és a közös felelősségvállalás érzését, ami nagyban elősegíti a gyermek általános alkalmazkodását és jólétét az általános iskolai környezetben.

Egyéni átmeneti tervek sajátos szükségletű gyermekek számára. Együttműködés a kisgyermeknevelők és az általános iskolai tanárok között. Az átmenetek során jelentkező szorongás és aggodalmak kezelése. A szülők bevonása az átmenet folyamatába. A fejlődés nyomon követése és folyamatos támogatás nyújtása az általános iskolai oktatásban.

- **Aktuális trendek és innovációk a speciális oktatásban**

Ez a téma a kisgyermek sajátos nevelése terén a legfrissebb trendeket, innovációkat és kutatásokat mutatja be. Arra ösztönzi a pedagógusokat, hogy naprakészek maradjanak a fejlődő gyakorlatokkal kapcsolatban.

A 0-6 éves korú kisgyermek speciális oktatásának jelenlegi trendjei és innovációi alakítják az inkluzív tanulási környezeteket, új eszközöket és megközelítéseket kínálva a pedagógusoknak a különböző igényű tanulók támogatásához. Az egyik kiemelkedő trend az inkluzív technológiák és oktatási alkalmazások integrálása, amelyek interaktív és személyre szabott tanulási tapasztalatokat kínálnak. Ezek a technológiák figyelembe veszik a speciális igényű gyermekek egyedi tanulási stílusát, elősegítve az elkötelezettséget és a készségfejlesztést. Emellett a különböző tanulók hatékony tanítási stratégiáinak folyamatos kutatása értékes betekintést nyújt a differenciált oktatás és az egyénre szabott megközelítések terén. A pedagógusok átveszik ezeket a bizonyítékokon alapuló gyakorlatokat, hogy tanítási módszereiket az egyes gyermekek erősségeihez és nehézségeihez igazítsák, elősegítve ezzel a befogadóbb és támogatóbb osztálytermi légkört.

Egy másik figyelemre méltó tendencia a neurodiverzitás elismerése és az erősségeken alapuló megközelítések elfogadása a kora gyermekkori nevelésben. A pedagógusok eltávolodnak a deficit-alapú szemlélettől, és ehelyett a minden gyermekben rejlő erősségek és tehetségek azonosítására és ápolására összpontosítanak. A tanulók különböző képességeinek kiemelésével a pedagógusok olyan erősítő tanulási környezetet teremtenek, amely elősegíti az önbizalmat és a pozitív önazonosságot. Emellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a társadalmi igazságosság és a méltányosság beépítése a kisgyermek speciális oktatási gyakorlatába. A pedagógusok aktívan támogatják a sokféleséget, a méltányosságot és a befogadást, biztosítva, hogy minden gyermek egyenlő mértékben hozzáférjen az optimális tanulás és fejlődés

lehetőségéhez és erőforrásaihoz. A kisgyermekes speciális nevelésének e fejlődő tendenciái nemcsak a korai oktatási tapasztalataikat gazdagítják, hanem az elkövetkező években egy befogadóbb és igazságosabb társadalom alapjait is megteremtik.

Inkluzív technológiák és oktatási alkalmazások. A sokszínű tanulók hatékony tanítási stratégiáinak kutatása. Neurodiverzitás és erősségalapú megközelítések az oktatásban. A társadalmi igazságosság és méltányosság integrálása a speciális oktatásba. Inkluzív politikák és gyakorlatok az európai országokban.

Források

- CORSELLO, C. M. 2005. Korai beavatkozás az autizmusban. In *Infants & Young Children*, vol. 18, No. 2, pp 74-85. https://depts.washington.edu/isei/iyc/corsello_18_2.pdf.
https://depts.washington.edu/isei/iyc/corsello_18_2.pdf
- DI GIOVANNI, E. 2020. Jacqueline Bhabha, Andrzej Mirga és Margareta Mat-ache, szerk. 2017. *Realizing Roma Rights*. Philadelphia, PA: University of Pennsylv- vania Press. *Critical Romani Studies*, 2(2), 60-62. <https://doi.org/10.29098/crs.v2i2.108>
- DUNST, C. J., TRIVETTE, C. M., HAMBY, D. W. 2007. Meta-analízis a családi segítségnyújtási gyakorlatok kutatásáról. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 13(4), 370-378. doi: 10.1002/mrdd.20176. PMID: 17979208. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17979208/>.
- Egyenlőségi és Emberi Jogi Bizottság (EHRC). 2017. *Fogyatékosnak lenni Nagy-Britanniában: A Journey Less Equal*. <https://www.equalityhumanrights.com/sites/default/files/being-disabled-in-britain.pdf>
- Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényekért és az Inkluzív Oktatásért, 2019. *A speciális ellátások változó szerepe az inkluzív oktatás támogatásában: Az európai országokban alkalmazott speciális ellátási megközelítések feltérképezése*. (S. Ebersold, M. Kyriaz- opoulou, A. Kefallinou és E. Rebollo Píriz, szerkesztők). Odense, Dánia. https://www.europeanagency.org/sites/default/files/CROSP_Synthesis_Report.pdf.
- Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényekért és az Inkluzív Oktatásért. 2021. *Inkluzív kisgyermekkorai nevelés a fogyatékkal élő gyermekek számára*. <https://www.european-agency.org/sites/default/files/IECE-Summary-ENelectronic.pdf> www.european-agency.org/sites/default/files/IECE-Summary-ENelectronic.pdf
- Eurydice, Eurostat. 2018. *A minőségi kisgyermekkorai nevelés és gondozás biztosítása*. Európai Bizottság. https://abdigm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/05140237_OECD_QUALITY_ECEC.pdf
- FRANKENBURG, W. K., DODDS, J., ARCHER, P., BRESNICK, B., MASCHKA, P., EDELMAN, N., SHAPIRO, H. 1992. A Denver II: A Denver Developmental Screening Test jelentős felülvizsgálata és újraszabályozása. *Paediatrics*, 89(1), 91-97. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/1370185/>.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/1370185/>

- GRIGORENKO, E. L., COMPTON, D. L., FUCHS, L. S., WAGNER, R. K., WILLCUTT, E. G., FLETCHER, J. M. 2020. A specifikus tanulási zavarokkal küzdő gyermekek megértése, oktatása és támogatása: 50 év tudomány és gyakorlat. *American Psychologist*, 75(1), 37. <https://psycnet.apa.org/record/2019-25332-001>. <https://psycnet.apa.org/record/2019-25332-001>
- Child Trends. 2022. *Korai gyermekkori nevelés és gondozás a fogyatékkal élő gyermekek számára*. https://www.researchgate.net/publication/225110534_Early_Childhood_Education_and_Care_for_Children_with_Disabilities_Facilitating_Inclusive_Practice_Facilitating_Inclusive_Practice
- JONES, J. L., RODRIGUEZ, J. 2016. *A viselkedésmenedzsmenten túl: A hat életvezetési készség, amelyre a gyerekeknek szükségük van*. Redleaf Press. <https://books.google.sk/books?id=diLo-CAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=sk#v=onepage&q&f=false>
- LAURITZEN, S. M., NODELAND, T. S. 2018. "Mi a probléma, amit ábrázolnak?" Két évtizedes kutatás a romákról és az oktatásról Európában. *Educational Research Review*, 24, 148-169. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1747938X18302215>. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1747938X18302215>
- MATHWASA, J., SIBANDA, L. 2021. *Inklúzió a kora gyermekkori fejlesztő környezetben: Valóság vagy oázis*. IntechOpen. doi: 10.5772/intechopen.99105.
- Nemzeti Szövetség a Kisgyermek Neveléséért (NAEYC). 2020. *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs*. <https://www.everand.com/book/544437939/Developmentally-Appropriate-Practice-in-Early-Childhood-Programs-Serving-Children-from-Birth-Through-Age-8-Fourth-Edition-Fully-Revised-and-Updated>.
- ODOM, S. L., BRANTLINGER, E., GERSTEN, R., HORNER, R. H., THOMPSON, B., HARRIS, K. R. 2005. *Kutatás a gyógypedagógiában: Tudományos módszerek és bizonyítékokon alapuló gyakorlatok*. *Exceptional Children*, 71(2), 137-148. <https://doi.org/10.1177/001440290507100201>.
- O'HANLON, C. 2016. Az európai küzdelem a romák oktatásáért és befogadásáért: A nyugati és keleti EU-országok szakpolitikai és gyakorlati különbségeinek kritikája. *Social Inclusion*, 4(1), 1-10. <https://www.cogitatiopress.com/socialinclusion/article/view/363>.
- RUSSO-CAMPISI, J. 2017. *Bizonyítékalapú gyakorlatok a speciális oktatásban: A gyakorlatorientált gyakorlatok: Jelenlegi feltételezések és jövőbeli megfontolások*. *Child Youth Care Forum* 46, 193-205 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10566-017-9390-5>.
- SHONKOFF, J. P., MEISELS, S. J. (szerk.). 2000. *A kora gyermekkori intervenció kézikönyve*. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/handbook-of-early-childhood->

intervention/D71E947C275BCA36BB- 20CEC35E01FD63.

- Az ENSZ gyermekjogi egyezménye (UNCRC). 1989. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/conventionrights-child>
- Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO). 2009. Az "Oktatást mindenkinek" globális megfigyelési jelentés: Az egyenlőtlenségek leküzdése:

Miért számít a kormányzás. UNESCO.

<https://reliefweb.int/report/world/education-all-global-monitoring-report-2009-overcoming-inequality-whygovernance>

- Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete UNESCO. 2019. Oktatás a fenntartható fejlődési célokért: Tanulási célok. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>.
- Egészségügyi Világszervezet (WHO). 2022. Fogyatékoság és rehabilitáció: WHO cselekvési terv 2022-2031. https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA75/A75_10Add4-de.pdf